

CSR for ParaSport

NACIONALNO IZVJEŠĆE

– HRVATSKA

Sadržaj

1. UVOD	3
2. METODOLOGIJA	4
2.1. Stolno istraživanje	4
2.1.1. Zakonodavni okvir sporta u RH	5
2.1.2. Projekti koji podupiru parasport	7
2.1.3. Financiranje sporta i parasporta u RH	12
2.2. Upitnici	19
2.2.1. Poduzeća	19
2.2.2. Sportske organizacije	33
2.3. Intervjui	37
2.3.1. Poduzeća	37
2.3.2. Sportske organizacije	51
3. ZAKLJUČAK	58
4. PREPORUKE	59
LITERATURA	60

1. UVOD

Istraživanje je provedeno u sklopu aktivnosti projekta ERASMUS+ SPORT "CSR for Parasport". Cilj istraživanja je utvrditi situaciju u svakoj partnerskoj državi projekta, u ovom slučaju u Hrvatskoj.

Prvi zadatak istraživanja je bio obaviti terensko istraživanje, odnosno stolno istraživanje. Cilj stolnog istraživanja je vidjeti stanje parasporta u Republici Hrvatskoj. Analizirani su zakonodavni okviri, financiranje sporta i projekti podrške parasportu. Nakon što je istraživanje obavljeno, proveli su se upitnici. Cilj upitnika je da se dobiju kvantificirani i mjerljivi podaci, a metodom intervjua da se detaljnije pregleda proučavani fenomen.

Nacionalno izvješće ima svoju glavnu hipotezu, koju će istraživanje pokušati dokazati ili opovrgnuti.

Glavna hipoteza je: **Sport za osobe s invaliditetom u Republici Hrvatskoj nije u bliskoj vezi s CSR-om (društveno odgovornim poslovanjem, DOP).**

2. METODOLOGIJA

2.1. Stolno istraživanje

U Republici Hrvatskoj, prema podacima Zavoda za statistiku iz rujna 2021., živi 586.153 osoba s invaliditetom, što čini 15% ukupnog stanovništva. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 263.526 (45%), je u radno-aktivnoj dobi, 20-64 godina, dok je invaliditet prisutan i u dječjoj dobi, 0-19 godina, i to u udjelu od 11%.

Prema Izvješću Eurobarometra iz 2018. godine invaliditet je treći najčešće spominjani razlog za neredovitije bavljenje sportom (14% ispitanika). Sport može osobama s invaliditetom da se pomire sa svojim oštećenjima, povrate samopoštovanje i volju za napretkom.

Sport i rekreacija predstavljaju priliku za sve ljude da poboljšaju ne samo svoje fizičko zdravlje, već i mentalno blagostanje, pružajući neposredne i dugoročne zdravstvene koristi. Sportske i rekreacijske aktivnosti pomažu u stvaranju pozitivnog i inkluzivnog društvenog okruženja u kojem se vitalne društvene i životne vještine mogu poticati i jačati. Ove aktivnosti mogu pomoći ljudima svih sposobnosti da izađu iz zajednice, stvarajući pozitivan stav i dobrobit. Povećanjem znanja o nizu čimbenika koji utječu na osobe s invaliditetom koje se bave tjelesnom aktivnošću i sportom može se koristiti za razvoj inkluzivnih programa tjelesne aktivnosti i sporta.

Prema Informatičkom sustavu Hrvatskog paraolimpijskog odbora u Republici Hrvatskoj ima 1.804 parasportaša. Ako usporedimo podatak sa ukupnim brojem osoba s invaliditetom u RH, dobijemo podatak da se samo 0,3% osoba s invaliditetom aktivno bavi sportskom aktivnošću. Ako u obzir uzmemo statistički podatak broja osoba s invaliditetom koji bi se potencijalno mogli uključiti u sport, godišta od 10 do 42 godine, od 87.500 osoba s invaliditetom, nešto više od 2% je uključeno aktivno u sport. Ako izvršimo izračun broj djece s invaliditetom uključenih u sport u Republici Hrvatskoj, dobivamo podatak da je od 64.063 djece s invaliditetom (0-19g) samo 0,5%, odnosno 339 (prema podacima HPO-a) aktivno uključeno u sport.

2.1.1. Zakonodavni okvir sporta u RH

Svrha Konvencije o pravima osoba s invaliditetom je „promicanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom i promicanje poštivanja njihovog urođenog dostojanstva“. Države potpisnice Konvencije obvezale su se osigurati i promicati puno ostvarenje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom bez diskriminacije na osnovi invaliditeta što uključuje i poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi se uklonila diskriminacija na osnovi invaliditeta izražena od strane bilo koje osobe, organizacije ili privatnog poduzeća.

Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021.-2027. je strateški akt kojim Republika Hrvatska nastavlja kreirati politiku prema osobama s invaliditetom poštujući UN Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom kao i sve ostale suvremene međunarodne standarde i okvire za daljnji razvoj prava za osobe s invaliditetom. Nacionalni plan kao cilj ima „učiniti hrvatsko društvo što osjetljivijim i prilagođenijim za nužne promjene u korist izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom, odnosno stvoriti uvjete za njihovo aktivno uključivanje i ravnopravno sudjelovanje u društvu kroz sprječavanje bilo kakve diskriminacije i snaženje svih oblika društvene solidarnosti, čime se stvara inkluzivna zajednica utemeljena na principima neovisnog življenja“.

U Republici Hrvatskoj najvažniji dokument kojim se regulira sport općenito je Zakon o sportu.¹ Zakonom o sportu uređuje se cjelokupni sustav sporta: sportske djelatnosti, osobe u sustavu sporta, financiranje sporta, nadzor i ostala pitanja od značaja za sport. Također, isti Zakon nalaže kako sport mora biti jednako dostupan svima bez obzira na dob, rasu, spol, spolnu orijentaciju, vjeru, nacionalnost, društveni položaj, političko ili drugo uvjerenje. Odredbe Zakona o sportu jednako se primjenjuju na sustav sporta, parasporta i sporta gluhih.

¹ NN 141/2022 (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_12_141_2135.html)

Hrvatski paraolimpijski odbor² krovno je sportsko udruženje osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj. U Hrvatski paraolimpijski odbor udružuju se parasportski savezi kao i druge udruge čija je primarna djelatnost od značaja za promicanje sporta osoba s invaliditetom. Hrvatski paraolimpijski odbor ustrojava se prema načelima paraolimpijskog pokreta i potrebama hrvatskog parasporta te osigurava uvjete za nesmetan razvoj parasporta i paraolimpijskog pokreta u Republici Hrvatskoj.

Strategija razvoja parasporta u Republici Hrvatskoj 2022.-2030.³ kao jedna od glavnih vizija parasporta u Republici Hrvatskoj ima „inkluzivnost većeg broja osoba s invaliditetom u sustav parasporta te jačanje uključenosti, prepoznatljivosti i društvenog prihvatanja parasporta u hrvatskom društvu“.

² <https://www.hpo.hr/>

³ https://www.hpo.hr/fdsak3jnFsk1Kfa/dokumenti/STRATEGIJA-HPO-FINAL-2_2022.pdf

2.1.2. Projekti koji podupiru parasport

Ispod su projekti koje provodi Hrvatski paraolimpijski odbor s ciljem jačanja parasporta u Republici Hrvatskoj.

2.1.2.1. Jačanje kapaciteta članica HPO-a

Hrvatski paraolimpijski odbor, s ciljem pomoći u osnažavaju temeljnih članica HPO-a, odnosno nacionalne, županijske i gradske razine, kao i osnaživanje stručnog rada u sportu osoba s invaliditetom, 2019. godine osmislio je projekt kojim se omogućava zapošljavanje stručnih djelatnika u sportovima pod ingerencijom Hrvatskog paraolimpijskog odbora. Temeljni zadatak projekta je rad s mladima, odnosno uključivanje mladih osoba u sportske aktivnosti i u članstvo u sportskim klubovima osoba s invaliditetom. Opći cilj ovog projekta je osnažiti stručni rad u članicama Hrvatskog paraolimpijskog odbora kako bi iste bile u mogućnosti na kvalitetnoj razini omogućiti bavljenje sportom i sportskom rekreacijom što većem broju osoba s invaliditetom u području u kojem djeluju.

Do sada je kroz projekt Jačanja kapaciteta prošlo preko 50 trenera, dok je u najvećem opsegu istovremeno u članicama HPO-a bilo zaposleno 42 trenera. U prosincu 2022. godine u projektu je evidentirano 458 mladih koji su uključeni u sportske aktivnosti. Ukupna financijska alokacija za provedbu projekta iznosila je 261.541,14 eura.

U subotu, 03. rujna 2022. godine, u Slavonskom Brodu održane su 1. Parasportske igre mladih – Memorijal „Anto Čavar“. Igre su osmišljene kao prezentacija rada sportaša koji su korisnici projekta Jačanja kapaciteta članica HPO-a i prva natjecanja za djecu s poteškoćama u razvoju. Na natjecanju je prisustvovalo 175 djece u 9 sportova.

2.1.2.2. Jeste li uvijek vjerni?

Kampanja je osmišljena i djelomično pokrenuta u veljači 2020., a nastavljena je u svibnju 2021. s emitiranjem video spotova na HRT-u te objavama oglasa u tiskanim izdanjima Jutarnjeg lista i Sportskih novosti. Ukupna vrijednost oglasnog prostora u Hanzinim izdanjima iznosila je 307.500,00 HRK.

U kampanji je sudjelovalo i 10 hrvatskih olimpijaca (Goran Ivanišević, Ivica Kostelić, Dino Rađa, Gordan Kožulj, Zoran Primorac, braća Sinković, Marin Čilić, Borna Čorić, rukometaši PPD-a Zagreb itd.).

Ususret Paraolimpijskim igrama u Tokiju, Hrvatski paraolimpijski odbor, VETTURELLI i agencija Bruketa&Žinić&Grey, napravili su komunikacijsku kampanju #JesteLiUvijekVjerni, koja se oslanja na najveće sportske trenutke u hrvatskoj prošlosti i suptilno propitkuje istinsku navijačku vjernost prema SVIM sportašima.

„Hrvatski su navijači uvijek znali veličanstveno dočekati svoje trofejne sportaše pri povratku s važnih natjecanja. Međutim, paraolimpijci ne uživaju takvu podršku, unatoč medaljama. Kako podići svijest navijača i medija o važnosti podrške sportašima s invaliditetom?“

Video: <https://bruketa-zinic.com/hr/2021/08/24/jesteliuvijekvjerni-pita-hrvatski-paraolimpijski-odbor/>

2.1.2.3. Rendezvous s paraolimpijcima

Prema statistikama 60% osoba s invaliditetom koje se bave sportom pronalaze životnog partnera, a preko 70% njih i zaposlenje, čime od socijalnih slučajeva prelaze u kategoriju korisnih članova društva ispunjenih samopouzdanjem.

Hrvatski paraolimpijski odbor (HPO) osim brige o vrhunskim sportašima i paraolimpijcima, aktivno radi na promjeni percepcije javnosti, smanjivanju stigmatizacije i kreiranju prilika za bavljenje parasportovima diljem Hrvatske. Na taj način aktivno gradi inkluzivnije društvo u kojem osobe s invaliditetom mogu imati kvalitetniji život.

Ciljevi. Ususret nadolazećim Paraolimpijskim igrama u Parizu 2024. godine, HPO će organizirati projekt „Školski rendezvous s paraolimpijcima“ s ciljem:

- podizanja prepoznatljivosti paraolimpijskog pokreta i promjene svijesti o paraolimpijcima
- smanjenja straha i motiviranja djece na uključenje u parasport
- djeci s teškoćama u razvoju ponuditi mogućnost bavljenja sportom.

Aktivnosti za postizanje ciljeva. U sklopu projekta predviđene su aktivnosti u dva smjera:

- posjeta srednjim školama u 11 hrvatskih gradova u kojima će se održati motivacijski govori paraolimpijaca (cilj je do prosinca 2024. posjetiti 100 škola)
- organizacija treninga za nove parasportaše

Aktivnosti u srednjim školama provode se isključivo uživo te će uz gostovanja paraolimpijaca obuhvaćati i prezentaciju sportova te načina života parasportaša. Sve će posjete biti popraćene i video zapisima za dijeljenje preko društvenih mreža i prilagođene za mlađe naraštaje.

Ponuda za bavljenje parasportom je kreirana i velik dio trenera već je aktivan, no, s obzirom na potrebe, još uvijek nije dostatna, tako da nam je potrebna podrška i gospodarskih subjekata.

Poučeni iskustvom projekta Paraolimpijski školski dan u sklopu kojeg je HPO kroz šest godina okupio preko 60.000 osnovnoškolaca, uvjereni smo kako ćemo do Pariza 2024. uspjeti okupiti 10.000 srednjoškolaca i promijeniti percepciju kod nekoliko desetina tisuća mladih te ih upoznati s mogućnostima bavljenja parasportom.

Promjena percepcije i informiranost iznimno su bitne, kako djeca s teškoćama u razvoju ne bi bila suočena sa osudama i stigmatizirana te se lakše uključila u parasportove. Velik korak prema izgradnji inkluzivnijeg društva.

Projekt će se provoditi u sljedećim gradovima: Zagreb, Split, Rijeka, Osijek, Varaždin, Pula, Samobor, Velika Gorica, Bjelovar, Slavonski Brod, Vinkovci.

Uspješnost projekta mjeriti će se nakon Pariza 2024. kroz sljedeće kategorije:

- broj posjećenih srednjih škola (100) i broj uključenih srednjoškolaca (10.000)
- broj objava u medijima (100) i doseg objava na društvenim mrežama (250.000)
- broj djece s teškoćama uključene u parasportove (povećanje u odnosu na 2022.).

2.1.3. Financiranje sporta i parasporta u RH

Republiku Hrvatsku (u nastavku RH) krase naziv „Sportska nacija“ što je potkrijepljeno velikim brojem sportaša koji ostvaruju zavidne rezultate. Ako uzmemo u obzir da je po broju stanovništva RH na 26. mjestu, sportski rezultati još više dolaze do izražaja.

Kontinuirano postizanje vrhunskih sportskih rezultata zasigurno ne bi bilo moguće bez pomoći krovnih sportskih udruženja te njihovih članica, koje skrbe ne samo o razvoju vrhunskog i amaterskog sporta, već i o razvoju sporta osoba s invaliditetom te školskog i akademskog sporta. Njihovo sinergijsko djelovanje omogućava razvoj brojnih sportova, što neposredno rezultira širenjem baze za razvoj vrhunskih sportaša kroz povećanje broja klubova i sportaša, a posredno potiče tjelesnu aktivnost korisnu za zdravlje.⁴

Zakon o sportu RH ne poznaje pojam „krovna sportska udruženja“, međutim ustrojstvom sporta te raspodjelom financijskih sredstava iz državnog proračuna RH dolazimo do pet udruženja koja bi se mogli smatrati krovnim sportskim udruženjima. Sportske organizacije provode pet zasebnih programa, međutim njihova područja su ipak isprepletena. Krovna sportska udruženja RH su: Hrvatski olimpijski odbor (HOO), Hrvatski paraolimpijski odbor (HPO), Hrvatski sportski savez gluhih (HSSG), Hrvatski akademski sportski savez (HASS) i Hrvatski školski sportski savez (HŠSS).

Područja rada i obveze krovnih sportskih udruženja u RH propisani su Zakonom o sportu, dok se aktivnosti većinom financiraju iz državnog proračuna. U nastavku je prikazano financiranje krovnih sportskih udruženja od 2012. godine do 2022. godine.

⁴ Nacionalni program športa, str. 14

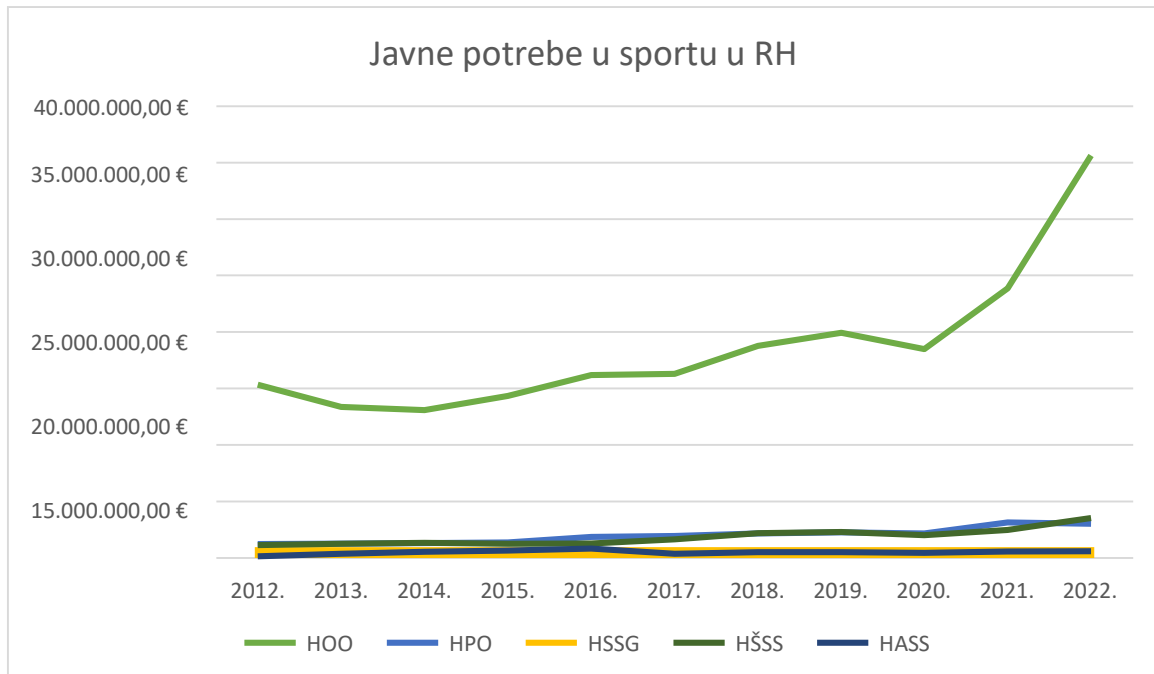
Tablica 1: Financiranje krovnih sportskih udruženja 2012.-2022. godine

	HOO	HPO	HSSG	HŠSS	HASS	
2012.	15.329.858,43 €	1.231.532,27 €	288.325,07 €	1.154.626,65 €	138.378,56 €	18.142.720,97 €
2013.	13.381.913,87 €	1.268.087,47 €	284.827,20 €	1.253.971,70 €	384.786,53 €	16.573.586,77 €
2014.	13.091.097,33 €	1.314.729,87 €	266.427,60 €	1.331.533,23 €	541.238,80 €	16.545.026,83 €
2015.	14.342.006,13 €	1.384.508,93 €	280.427,60 €	1.251.720,53 €	670.484,13 €	17.929.147,33 €
2016.	16.175.036,00 €	1.860.002,53 €	268.665,07 €	1.292.966,67 €	818.472,55 €	20.415.142,81 €
2017.	16.295.855,87 €	1.931.118,93 €	577.380,00 €	1.648.666,67 €	373.113,33 €	20.826.134,80 €
2018.	18.783.596,67 €	2.160.000,00 €	397.800,00 €	2.200.000,00 €	510.112,00 €	24.051.508,67 €
2019.	19.948.179,60 €	2.266.920,00 €	412.080,93 €	2.324.328,53 €	528.424,93 €	25.479.934,00 €
2020.	18.497.964,27 €	2.176.063,60 €	372.250,53 €	2.030.995,20 €	466.666,67 €	23.543.940,27 €
2021.	23.859.800,40 €	3.122.875,73 €	579.589,91 €	2.491.223,62 €	586.666,67 €	30.640.156,33 €
2022.	35.617.518,41 €	3.031.189,47 €	686.536,85 €	3.529.629,32 €	611.722,00 €	43.476.596,05 €
	205.322.826,97 €	21.747.028,80 €	4.414.310,76 €	20.509.662,12 €	5.630.066,17 €	

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH

U Tablici 1 prikazano je financiranje krovnih sportskih udruženja RH unutar razdoblja od deset godina. Promatrajući tablicu vidimo kako je najveći iznos financijskih sredstava išao za financiranje aktivnosti Hrvatskog olimpijskog odbora (HOO), dok je najmanje proračunskih sredstava izdvojeno za aktivnosti Hrvatskog sportskog saveza gluhih (HSSG). Također, ako usporedimo godine, možemo uvidjeti dvije oscilacije, odnosno pada. Prva se dogodila u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu. Financijska sredstva rezervirana za sport u 2012. godini bila su za malo više od 1.500.000,00 eura veća od financijskih sredstava u 2013. godini. Razlog tome se pripisuje činjenici da je 2012. godina bila olimpijska te je bilo potrebno izdvojiti više financijskih sredstava za pokriće troškova odlaska sportaša na Olimpijske i Paraolimpijske igre. Druga oscilacija, odnosno pad, zabilježena je u 2020. godini kada je proračun za sport smanjen za nešto malo manje od 2.000.000,00 eura. Razlog tome pripisan je globalnoj pandemiji uzrokovanoj COVID-om 19, kada je bila zabrana održavanja sportskih natjecanja i općenito velikih sportskih aktivnosti. U svim ostalim promatranim godinama financiranje sporta bilježi porast.

Grafikon 1: Javne potrebe u sportu u RH 2012.-2022. godine

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH

Na Grafikonu 1 vidljiva je razlika izdvajanja financijskih sredstava za potrebe HOO-a te ostalih krovnih sportskih udruženja. HOO nosi najveće proračunsko opterećenje, a zatim ga slijede HPO, HŠSS, HASS te HSSG. Ako usporedimo ostala udruženja, relativno sličan financijski proračun imaju HPO i HŠSS te HSSG i HASS.

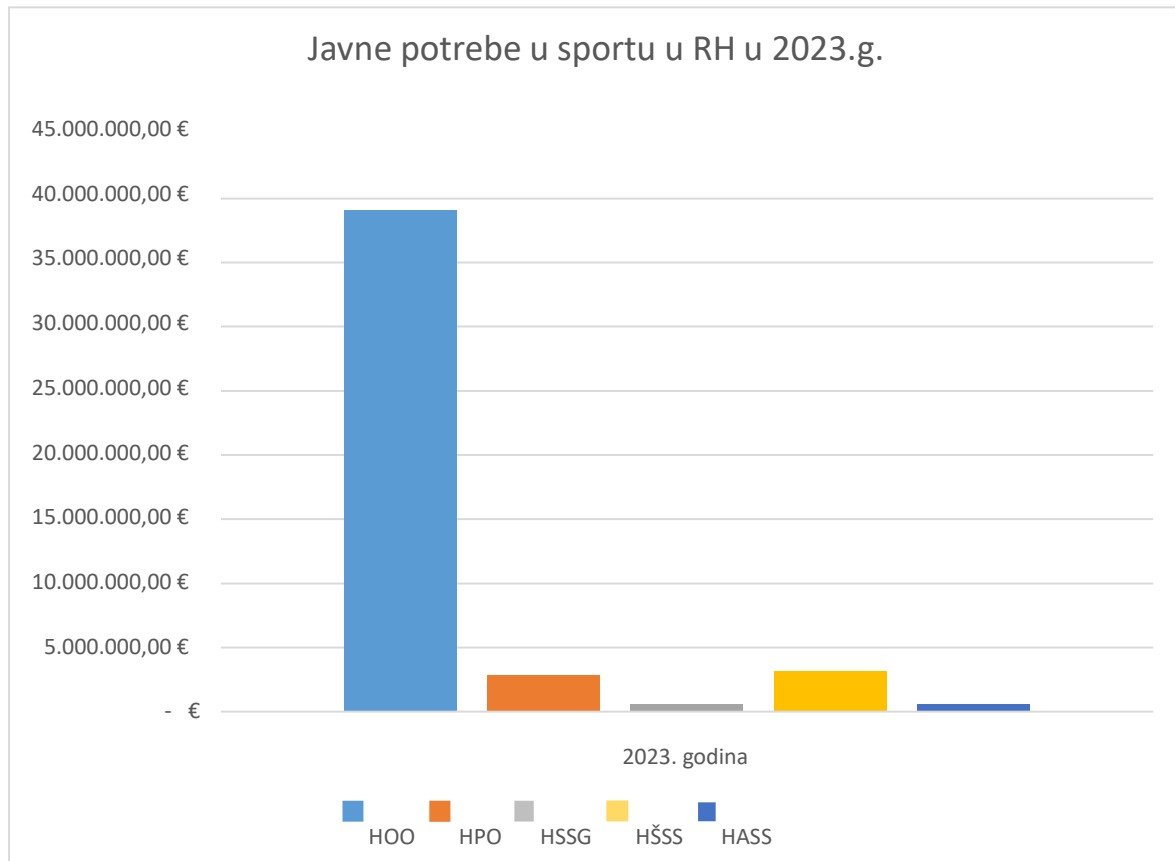
Tablica 2: Financiranje krovnih sportskih udruženja u 2023. godini

	HOO	HPO	HSSG	HŠSS	HASS
2023. godina	39.057.712,00 €	2.900.000,00 €	590.000,00 €	3.200.000,00 €	610.000,00 €

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH

U 2023. godini, vidimo povećanje proračunskih izdvajanja u korist HOO-a dok su ostalim krovnim udruženjima ukupna proračunska sredstva manja nego prošle godine.

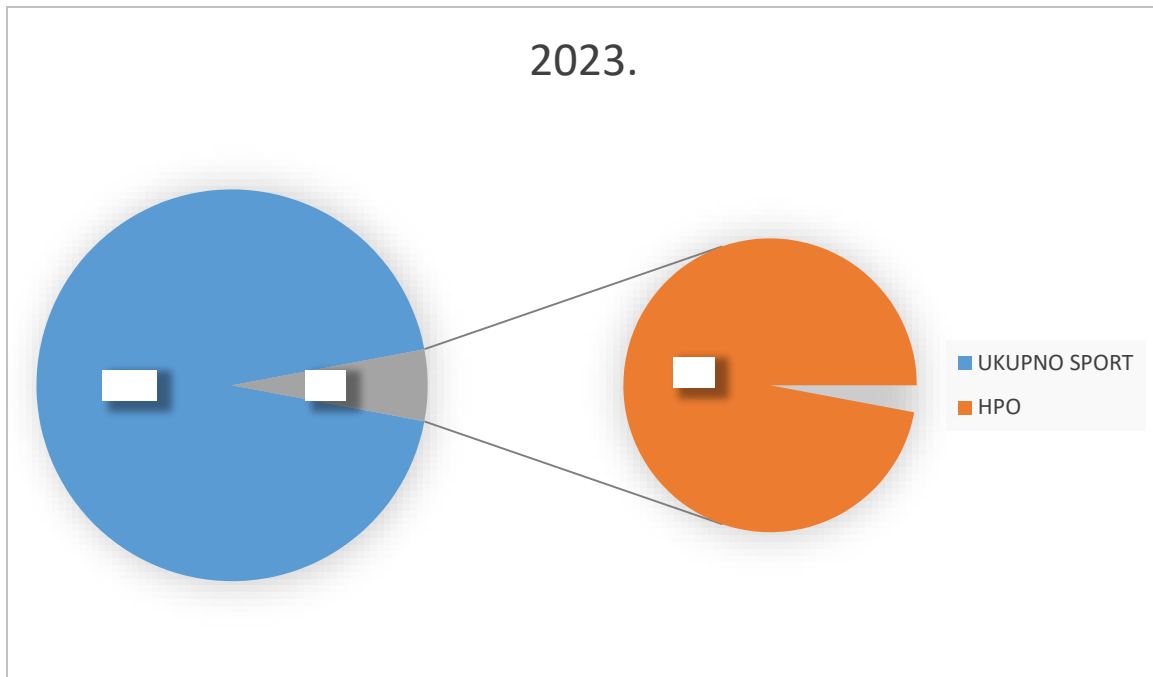
Grafikon 2: Javne potrebe u sportu u RH u 2023. godini.

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH

Na Grafikonu 2 jasno je vidljiv odnos financiranja ostalih krovnih sportskih udruženja i HOO-a.

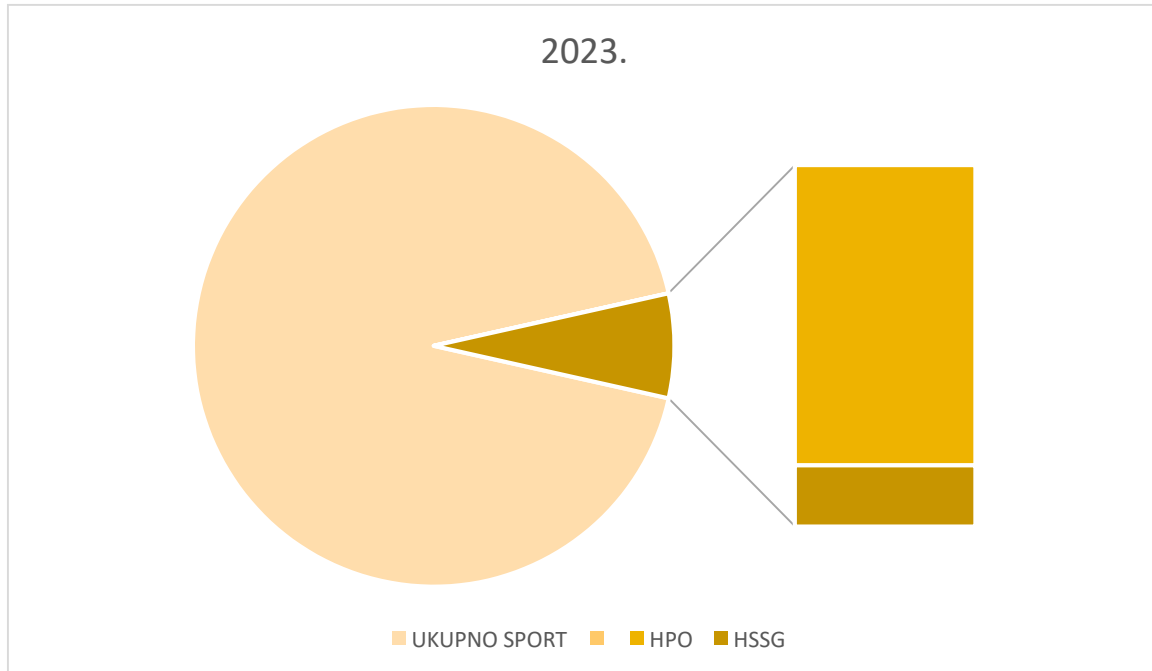
Grafikon 3: Udio financiranja HPO-a u ukupnom financiranju sporta u 2023. godini

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH

Na Grafikonu 3 vidljiv je udio financiranja Hrvatskog paraolimpijskog odbora u odnosu na ukupno financiranje sporta u RH u 2023. godini. Ukupan iznos financijskih sredstava za sport u 2023. godini iznosi 46.357.712,00 €, od kojih financijsko izdvajanje za HPO iznosi 2.900.000,00 €. Financijsko izdvajanje za HPO iznosi 6% od ukupnog financijskog izdvajanja za sport u RH.

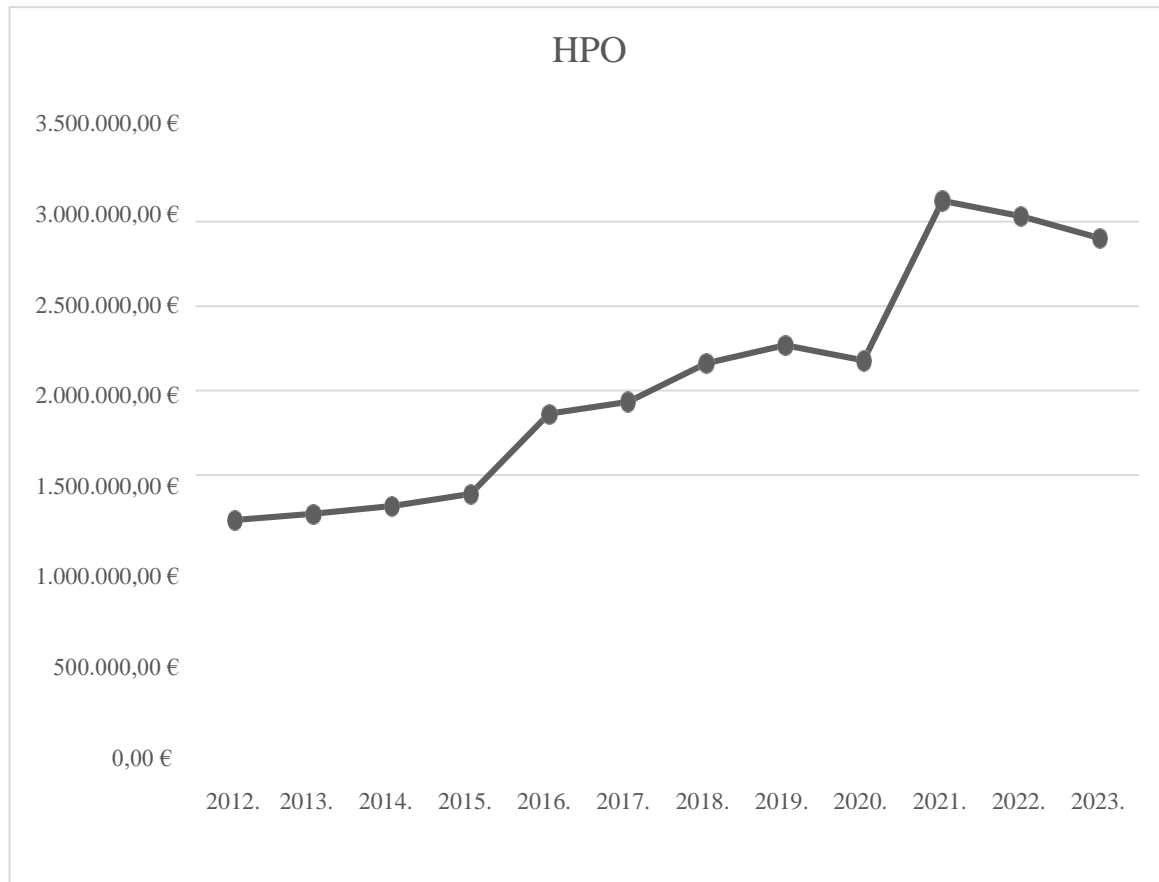
Grafikon 4: Udio financiranja parasporta u ukupnom financiranju sporta u 2023. godini

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH

Ako izračunu pridodamo i financiranje HSSG-a prikazano u Grafikonu 4, dolazimo do zaključka kako financijsko izdvajanje za parasport iznosi 6% od ukupnog financijskog izdvajanja za sport u RH.

Grafikon 5: Udio financiranja HPO-a 2012.-2023. godine

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH

Iz Grafikona 5 vidimo kako financiranje HPO-a kroz razdoblje od 2012. do 2023. godine bilježi relativno stabilan porast. Kontinuirani pad financiranja HPO-a iz državnog proračuna zabilježen je nakon 2021. godine.

2.2. Upitnici

Glavna ciljna skupina za provođenje upitnika bile su parasportske organizacije i poduzeća.

Zahtjev za ispunjavanje upitnika upućen je 20 poduzeća i 14 sportskih organizacija. Od 20 poduzeća, prikupili smo odgovore od njih 4, dok su 3 od 14 sportskih organizacija ispunile upitnik. Ispod predstavljamo analizu primljenih rezultata.

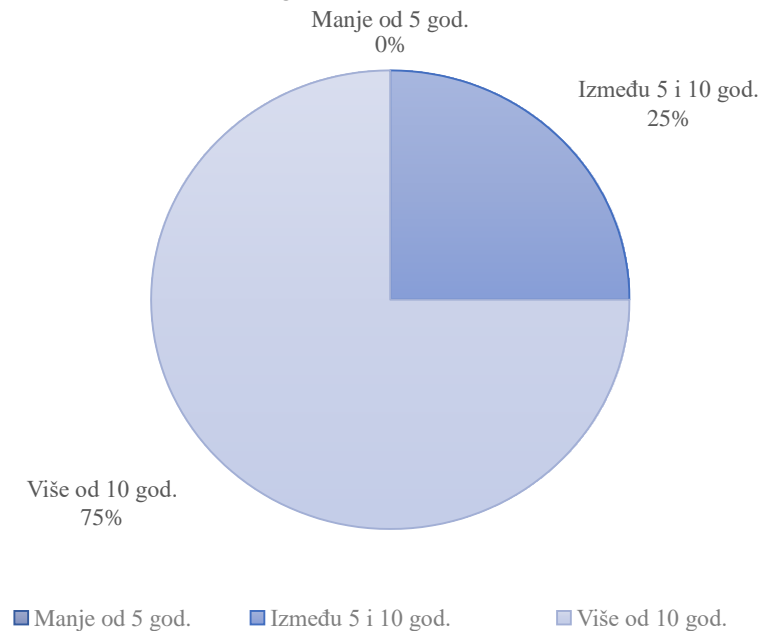
2.2.1. Poduzeća

U nastavku, predstavljamo elaboraciju upitnika prema skupinama ispitanika. Prva skupina su poduzeća. Svaki grafikon pokazuje postavljeno pitanje i odgovor svih sudionika istraživanja.

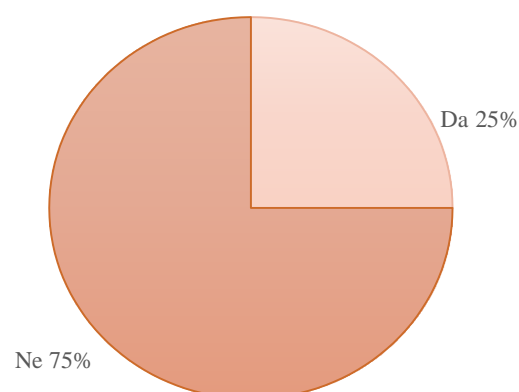
Prvo pitanje bilo je: "Koja od sljedećih najbolje opisuje vašu trenutnu ulogu?". Od ponuđenih odgovora, dva sudionika odgovorila su kako je njihova uloga Korporativne komunikacije, koja predstavlja 50% ukupnog broja ispitanika, a po jedan je odgovorio DOP specijalist/menadžer (25%) i C-razina (25%).

2. Koliko radnog iskustva imate?

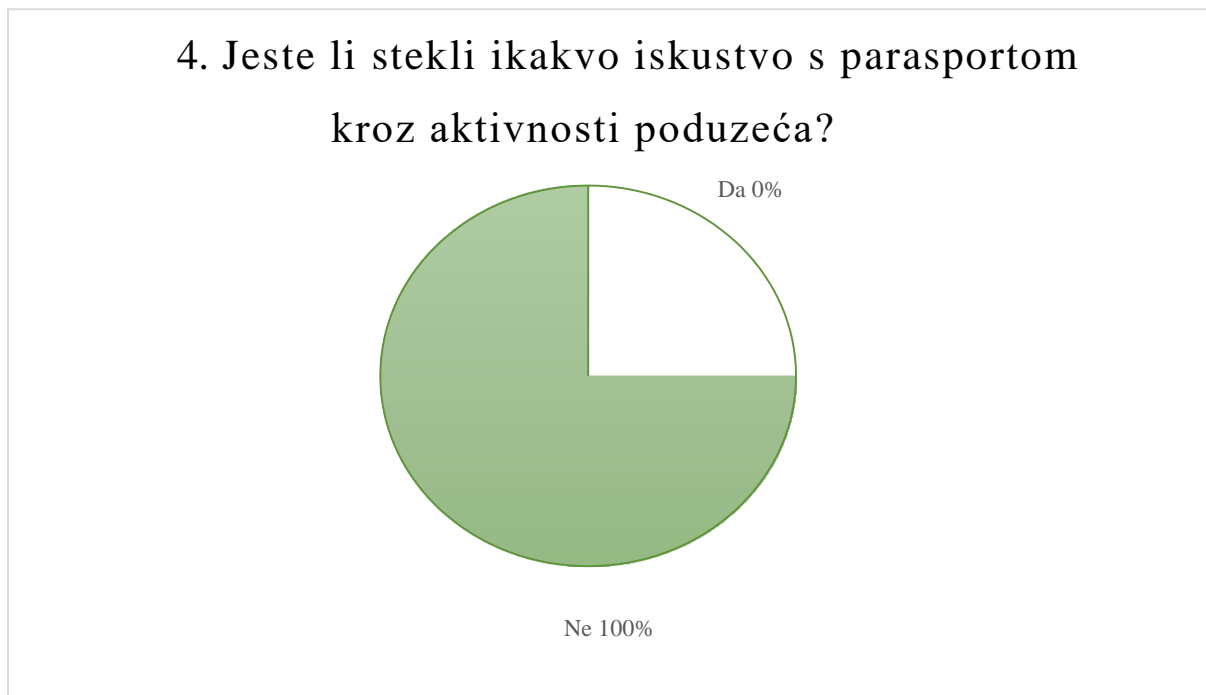

Drugo pitanje bilo je: "Koliko radnog iskustva imate?". Od ponuđenih odgovora, tri sudionika odgovorila su kako imaju više od 10 godina radnog iskustva (75%), a jedan je odgovorio između 5 i 10 godina (25%).

3. Imate li iskustva s parasportom kao privatna osoba?

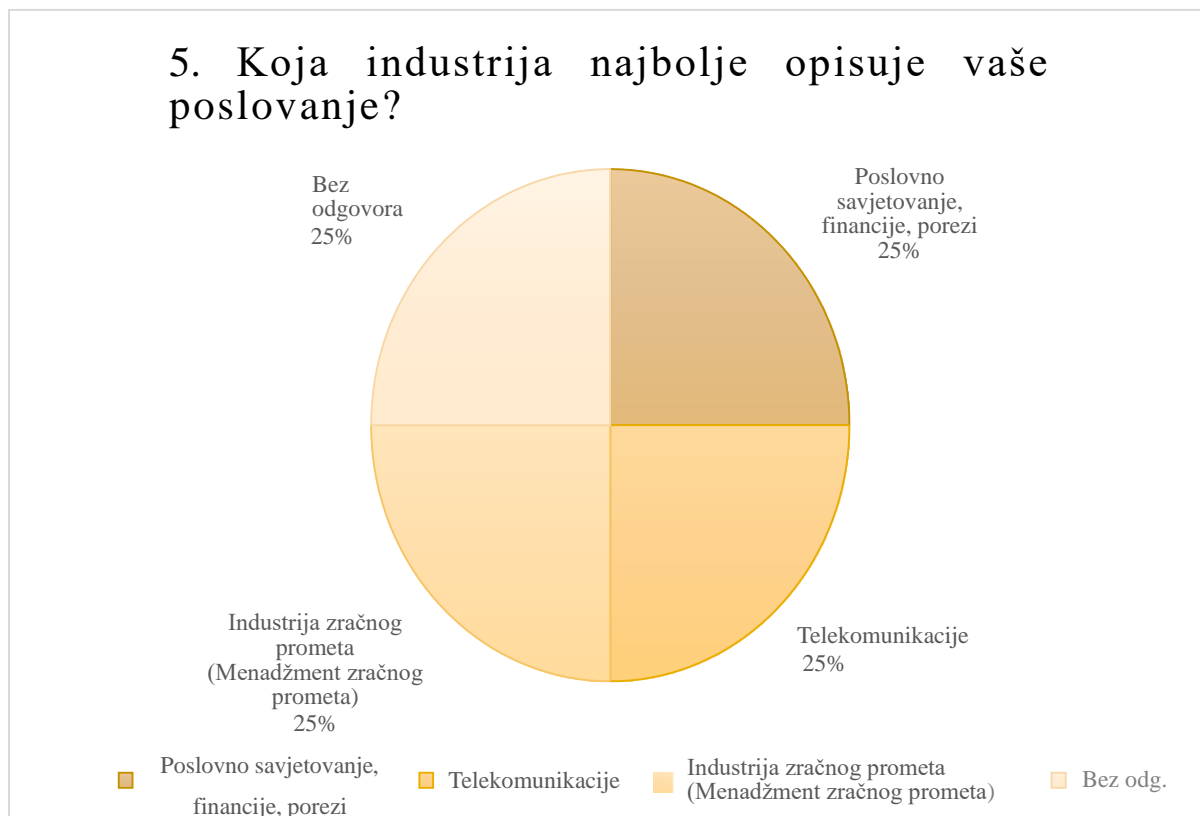

Treće pitanje bilo je: "Imate li iskustva s parasportom kao privatna osoba?". Od ponuđenih odgovora, tri sudionika odgovorila su kako nemaju iskustva (75%), a jedan je odgovorio da ima (25%).

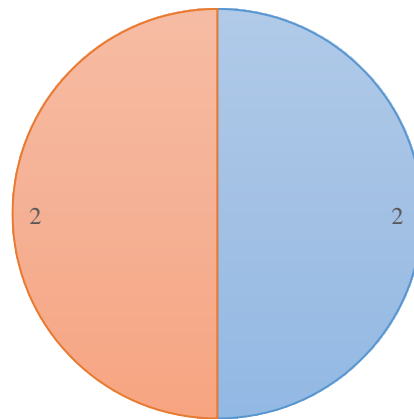
Četvrto pitanje bilo je: "Jeste li stekli ikakvo iskustvo s parasportom kroz aktivnosti poduzeća?". Od ponuđenih odgovora, svi sudionici su odgovorili kako nisu stekli nikakvo iskustvo s parasportom (100%).

5. Koja industrija najbolje opisuje vaše poslovanje?

Peto pitanje bilo je o poduzeću, a glasilo je: "Koja industrija najbolje opisuje vaše poslovanje?". Od ponuđenih odgovora, jedan sudionik odabrao je Industriju zračnog prometa (25%), jedan Poslovno savjetovanje, financije i poreze (25%), jedan Telekomunikacije (25%), a jedan sudionik nije odgovorio na pitanje.

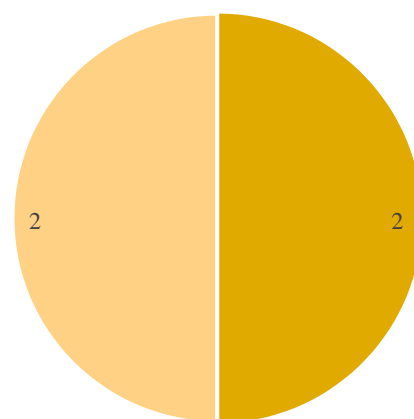
6. Kada je vaše poduzeće osnovano?

■ Prije 1-30 godina ■ Prije 30 ili više godina

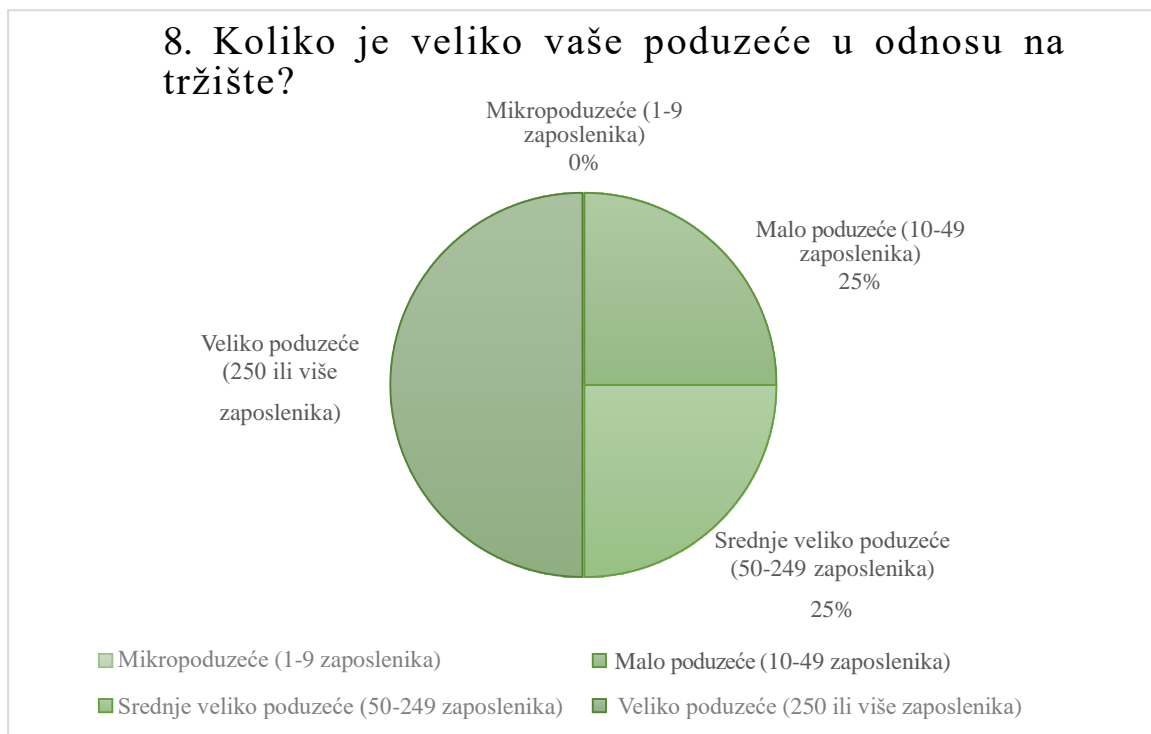
Pitanje broj šest bilo je: "Kada je vaše poduzeće osnovano?". Od ponuđenih odgovora, 50% sudionika odgovorilo je prije 1-30 godina, a ostalih 50% odgovorilo je kako je njihovo poduzeće osnovano prije više od 30 godina.

7. Vlasništvo vašeg poduzeća je:

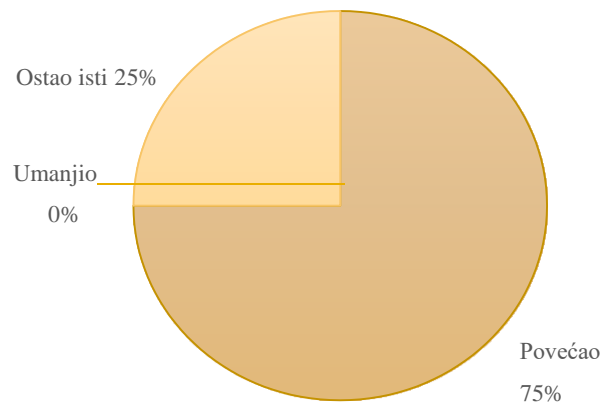
■ Domaće ■ Međunarodno

Pitanje broj sedam postavljeno je o vlasništvu poduzeća. Od ponuđenih odgovora, 50% je odgovorilo kako je vlasništvo domaće, a ostalih 50% odgovorilo je kako je vlasništvo međunarodno.

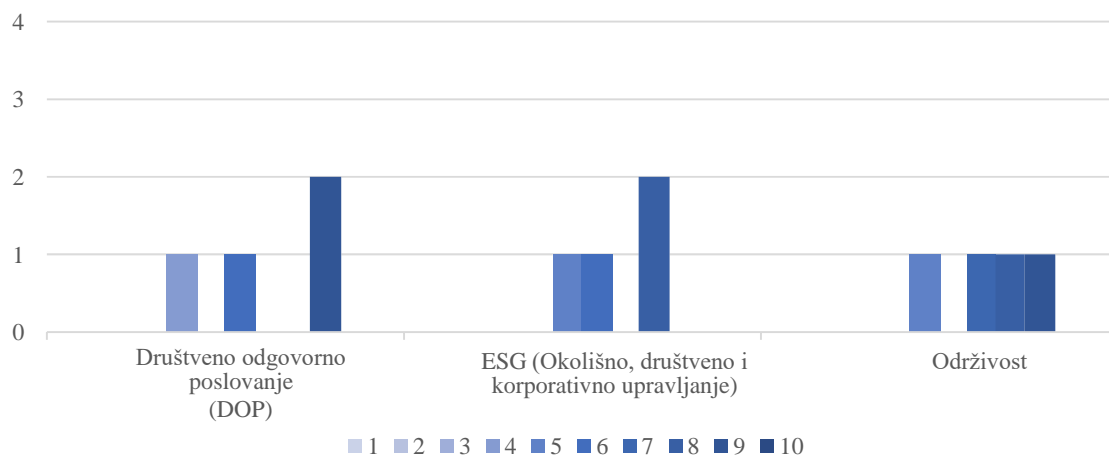
Pitanje broj osam glasi: “Koliko je veliko vaše poduzeće u odnosu na tržište?”. Od ponuđenih odgovora, 50% je odgovorilo kako se radi o velikom poduzeću, 25% da se radi o srednjem poduzeću, 25% o malom poduzeću, a nitko od sudionika ne radi u mikropoduzeću.

9. Tijekom proteklih 10 godina godišnji prihod našeg poduzeća se:

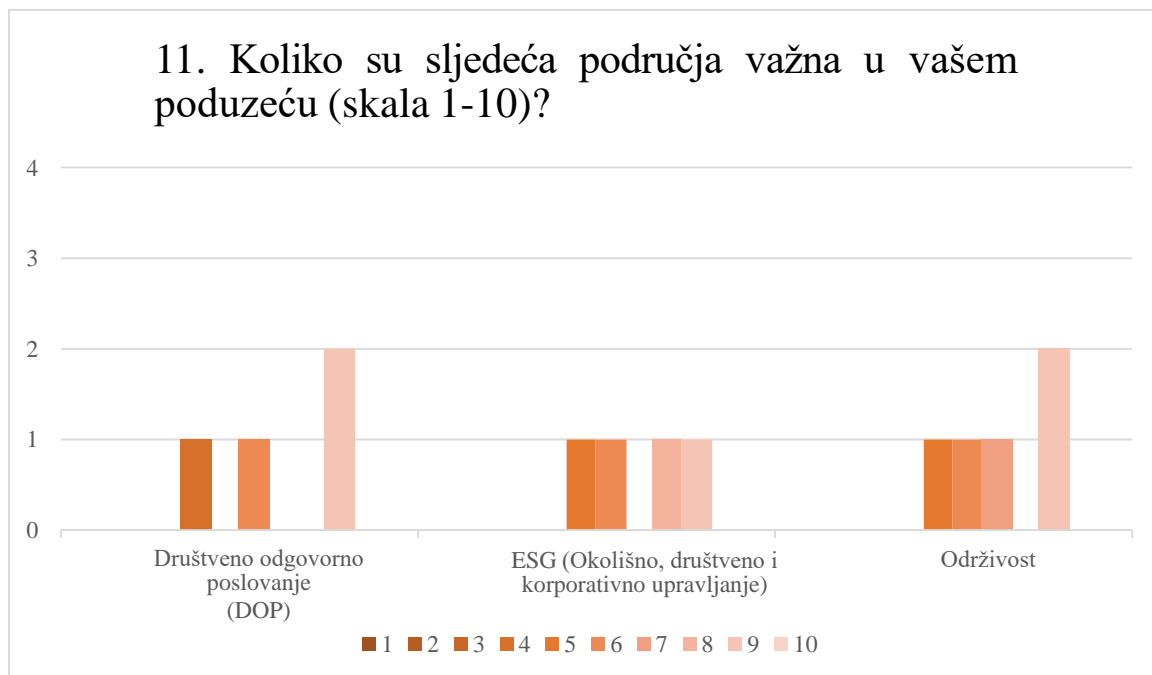
Pitanje broj devet: "Tijekom proteklih deset godina godišnji prihod našeg poduzeća se...". Od ponuđenih odgovora, 75% je odgovorilo kako su im godišnji prihodi ostali isti, a 25% je odgovorilo kako su njihovi godišnji prihodi u posljednjih deset godina povećani.

10. Po vašem mišljenju, koji je u vašem poduzeću stupanj svijesti o sljedećim pojmovima (skala 1-10)?

Pitanje broj deset postavljeno je o razini svijesti u vezi pojmova:

- Društveno odgovorno poslovanje – 50% dalo je ocjenu 9, 25% ocjenu 6 i 25% ocjenu 4
- Okolišno, društveno i korporativno upravljanje - 50% dalo je ocjenu 8, 25% ocjenu 6 i 25% ocjenu 5
- Održivost – 25% dalo je ocjenu 9, 25% ocjenu 8, 25% ocjenu 7 i 25% ocjenu 5.

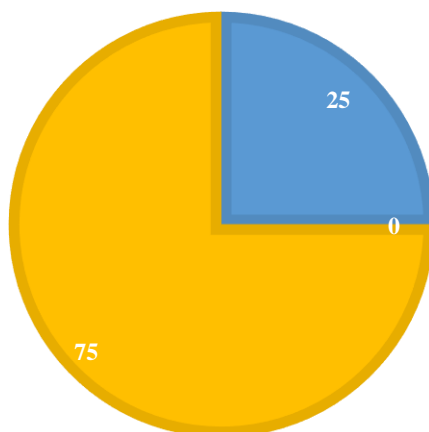

Pitanje broj jedanaest postavljeno je o važnosti sljedećih područja u poduzeću:

- Društveno odgovorno poslovanje – 50% dalo je ocjenu 9, 25% ocjenu 6 i 25% ocjenu 4
- Okolišno, društveno i korporativno upravljanje – 25% dalo je ocjenu 9, 25% ocjenu 8, 25% ocjenu 6 i 25% ocjenu 5
- Održivost – 50% dalo je ocjenu 9, 25% ocjenu 7 i 25% ocjenu 6.

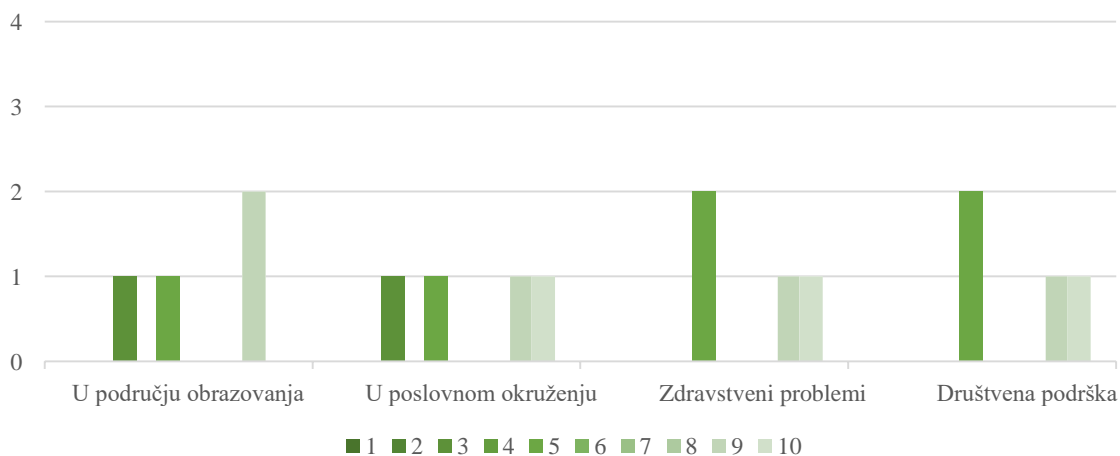
12. Imate li zaduženu osobu (ili odjel) odgovornu za implementiranje:

■ Društveno odgovornog poslovanja ■ ESG-a ■ Održivosti ■ Bez odgovora

Pitanje broj dvanaest: "Imate li zaduženu osobu (ili odjel) odgovornu za implementiranje DOP-a, ESG-a i Održivosti?". 75% sudionika nije odgovorilo na pitanje, a jedan (25%) je odgovorio da imaju osobu ili odjel za DOP.

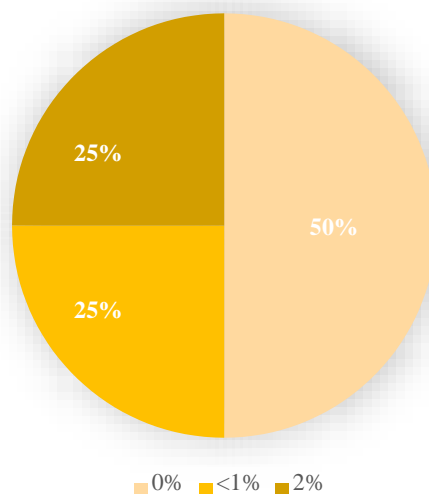
13. Koliko ste dobro informirani o pravima osoba s invaliditetom u vašoj državi (skala 1-10)?

Pitanje broj trinaest je: "Koliko ste dobro informirani o pravima osoba s invaliditetom u vašoj državi?".

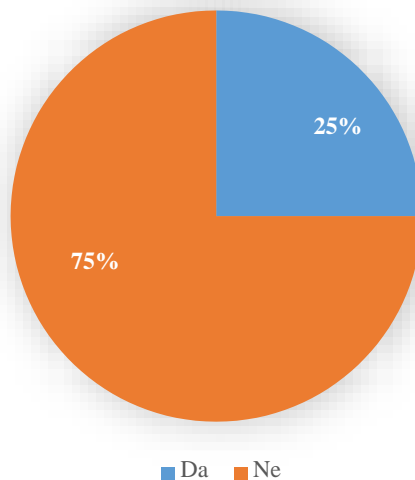
- U području obrazovanja – 50% dalo je ocjenu 9, 25% ocjenu 5 i 25% ocjenu 3
- U poslovnom okruženju – 25% dalo je broj 10, 25% ocjenu 9, 25% ocjenu 5 i 25% ocjenu 3
- Zdravstveni problemi – 25% dalo je ocjenu 10, 25% ocjenu 9, 25% ocjenu 5 i 25% ocjenu 3
- Društvena podrška – 25% dalo je ocjenu 10, 25% ocjenu 9, a 50% ocjenu 5.

14. Koji je postotak osoba s invaliditetom među vašim zaposlenicima?

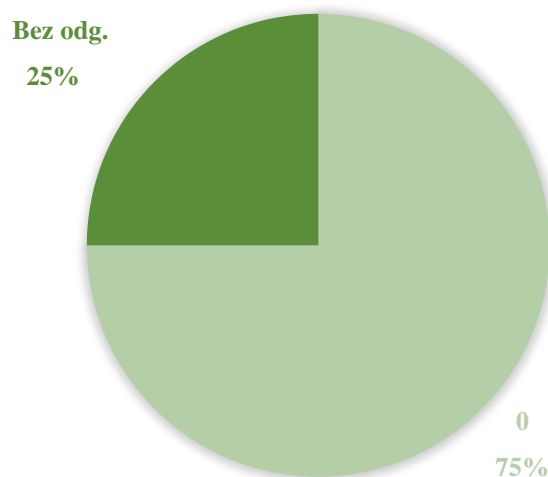
Pitanje broj četrnaest govori o postotku osoba s invaliditetom među zaposlenicima. 25% sudionika odgovorilo je da ih ima manje od 1%, 25% sudionika odgovorilo je da ih ima oko 2%, a 50% sudionika odgovorilo je da među zaposlenicima nema osoba s invaliditetom.

15. Ima li vaše poduzeće proračun posvećen
aktivnostima DOP-a?

Petnaesto pitanje postavljeno je o proračunu poduzeća koji je posvećen aktivnostima DOP-a. Tri (75%) sudionika odgovorila su da nemaju proračun za aktivnosti DOP-a, a jedan sudionik (25%) odgovorio je kako njegovo poduzeće ima proračun za aktivnosti DOP-a.

16. Koja je veličina vašeg DOP proračuna?

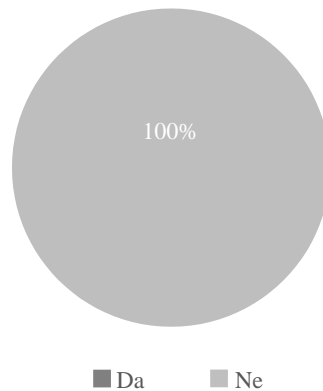

Pitanje broj šesnaest postavljeno je o veličini DOP proračuna. Nitko od sudionika nije dao brojeve.

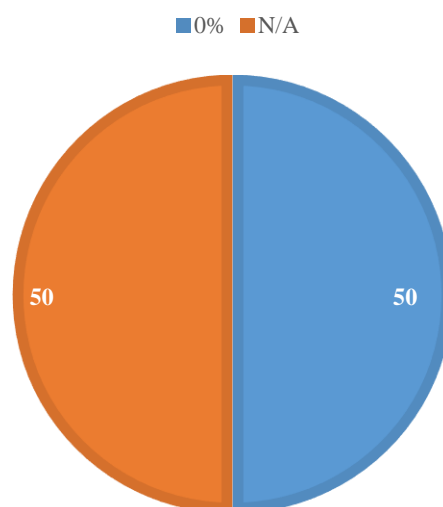
Pitanje broj sedamnaest postavljeno je o postotku proračuna DOP-a posvećenog sportu za osobe s invaliditetom. 75% sudionika nije odgovorilo na to pitanje, a 25% je odgovorilo da je proračun za sport za osobe s invaliditetom 0.

18. Ulaže li vaše poduzeće u sport za osobe s invaliditetom kroz druge proračune (marketing, promocija, sponzorstva, donacije...)?

Pitanje broj osamnaest glasi: "Ulaže li vaše poduzeće u sport za osobe s invaliditetom kroz druge proračune?". Svi sudionici odgovorili su kako njihovo poduzeće ne ulaže u sport za osobe s invaliditetom.

19. Koliki je % tog proračuna posvećen sportu za ljude s invaliditetom?

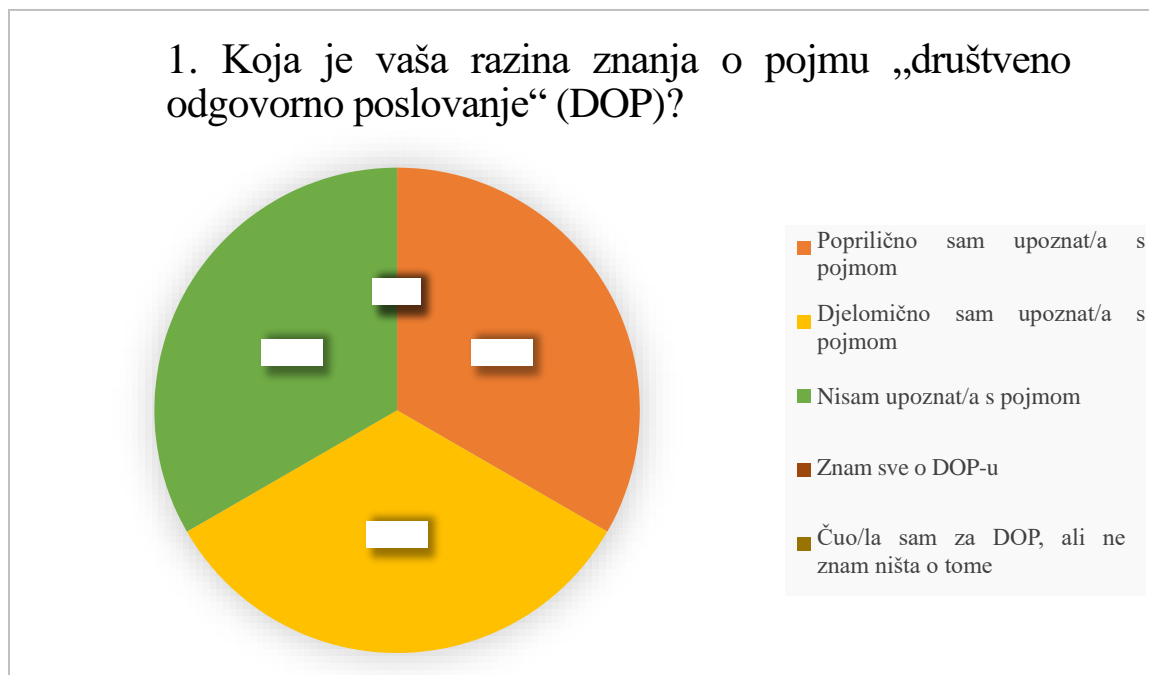
Pitanje broj devetnaest postavljeno je o postotku proračuna za sport za osobe s invaliditetom, no, vezano na odgovore na prethodno pitanje, nijedno od poduzeća ne ulaže u sport za osobe s invaliditetom.

Dvadeseto pitanje postavljeno je o ulaganjima u redoviti sport, a 75% sudionika odgovorilo je kako njihova poduzeća ulažu u redoviti sport. Jedan od sudionika odgovorio je kako njegovo poduzeće ulaže u nogomet.

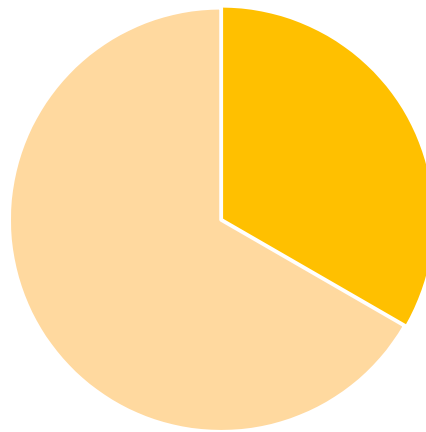
2.2.2. Sportske organizacije

Druga skupina su parasportske organizacije. Svaki grafikon pokazuje postavljeno pitanje i odgovor svih sudionika istraživanja.

Prvo postavljeno pitanje bilo je: "Koja je vaša razina znanja o pojmu „društveno odgovorno poslovanje“ (DOP)?“. Od ponuđenih odgovora, jedan sudionik je odgovorio da je poprilično upoznat s pojmom (33%), jedan sudionik je odgovorio da je djelomično upoznat s pojmom (33%), a jedan sudionik je odgovorio da nije upoznat s pojmom.

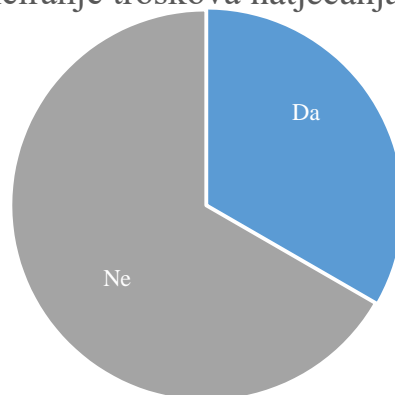
2. Koliko mislite da je DOP važan za sportske organizacije?

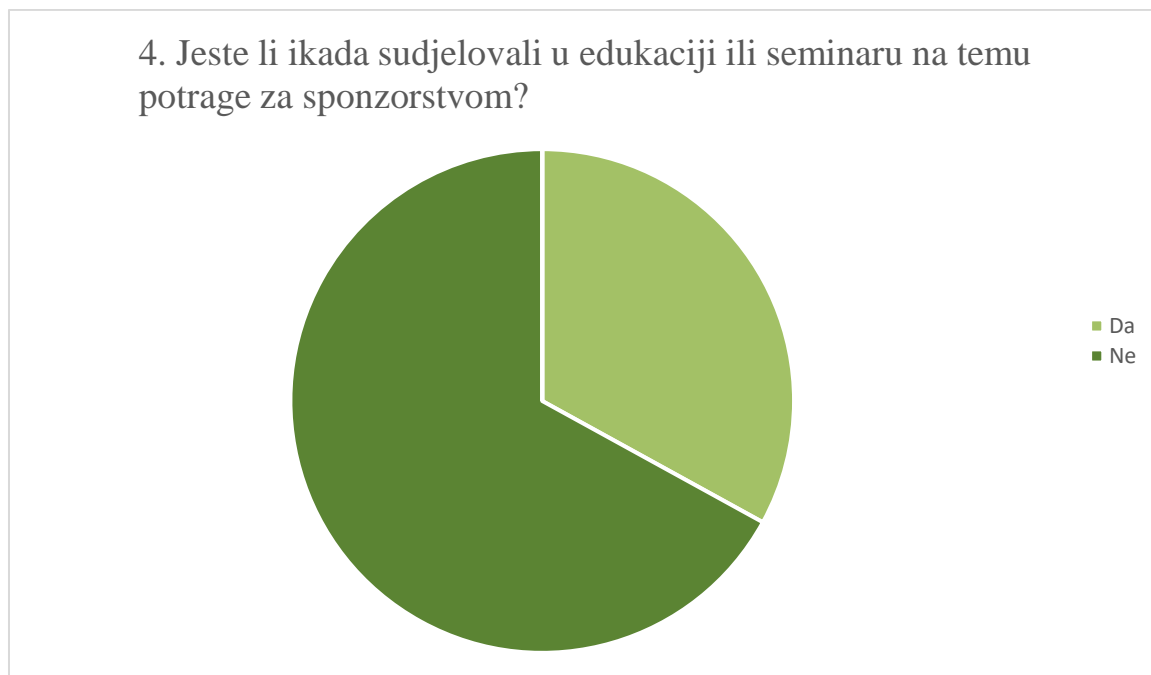
■ Uopće nije važan ■ Donekle je važan ■ Vrlo je važan

Drugo pitanje bilo je: "Koliko mislite da je DOP važan za sportske organizacije?". Od ponuđenih odgovora, dva sudionika odgovorila su kako je DOP vrlo važan za sportske organizacije (67%), a jedan sudionik je odgovorio da je DOP donekle važan za sportske organizacije.

3. Jeste li ikada kontaktirali poduzeća u vezi bilo kakvog sponzorstva (kupovina opreme, financiranje medalja za natjecanja, financiranje troškova natjecanja itd.)?

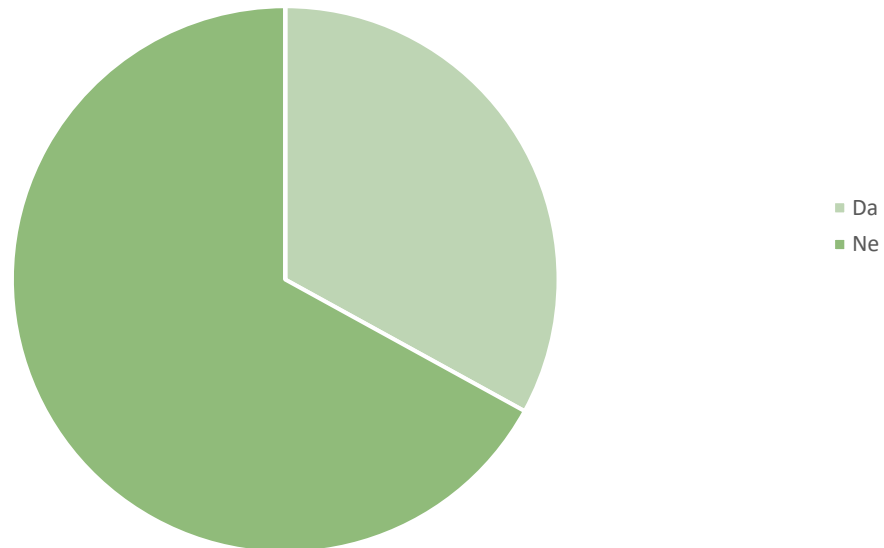

Pitanje broj tri: "Jeste li ikada kontaktirali poduzeća u vezi bilo kakvog sponzorstva?". Jedan od sudionika odgovorio je da je kontaktirao poduzeća vezano uz sponzorstvo (33%), a dvojica sudionika odgovorila su kako nikada nisu kontaktirali nijedno poduzeće za sponzorstvo. Sudionici koji su pozitivno odgovorili na prethodno pitanje upitani su zašto su tražili sponzorstvo. Odgovor je bio: "Kada organizirate sportski događaj, uvijek vam nedostaju sredstva. Sredstva koja smo dobili od države nisu dovoljna za događaje određene međunarodne razine.". Jedno od pitanja bilo je: "Koliko ste poduzeća poslali zahtjev za sponzorstvo u posljednja 24 mjeseca?". On/ona je odgovorio/la kako je sportska organizacija poslala više od 30 zahtjeva za sponzorstvo u posljednje dvije godine. Trebalo im je više od jedne godine da dobiju sponzorstvo, a zahtjevi se šalju svake godine.

Pitanje broj četiri glasilo je: "Jeste li ikada sudjelovali u edukaciji ili seminaru na temu potrage za sponzorstvom?". Od ponuđenih odgovora, jedan je sudionik odgovorio da je sudjelovao u edukaciji na temu potrage za sponzorstvom (33%), a dvojica (67%) su odgovorila kako nikada nisu sudjelovali u takvoj edukaciji. Sudionik koji je imao pozitivan odgovor rekao je da je potraga za sponzorstvom dio njegovog formalnog obrazovanja.

5. Ima li vaša organizacija određenu politiku sponzorstva?

Pitanje broj pet: "Ima li vaša organizacija određenu politiku sponzorstva?". Od ponuđenih odgovora, jedan je sudionik odgovorio da njegova organizacija ima politiku sponzorstva (33%), a dvojica (67%) su odgovorila da njihove organizacije nemaju nikakvu politiku sponzorstva.

6. Jesu li poduzeća ikad kontaktirala vas u vezi želje da sponzoriraju vašu organizaciju u bilo kojem obliku?

Pitanje broj šest glasilo je: "Jesu li vas poduzeća ikad kontaktirala u vezi želje da sponzoriraju vašu organizaciju u bilo kojem obliku?". Od ponuđenih odgovora, jedan od sudionika (33%) odgovorio je kako je njegova/njena organizacija bila kontaktirana za sponzorstvo određene sportske manifestacije.

2.3. Intervjui

2.3.1. Poduzeća

P: Informacije o tome kako poduzeće poštuje prava osoba s invaliditetom u svojoj politici.

Jedno poduzeće spomenulo je kako, iako nemaju prethodno iskustvo u zapošljavanju osoba s invaliditetom, imaju snažnu predanost jednakosti i pravednosti. Promoviraju nediskriminaciju na temelju invalidnosti u svojim poslovnim politikama i osiguravaju poštivanje relevantnih zakona i propisa. Dodatno, voljni su prilagoditi radna mjesta kako bi osigurali dostupnost za osobe s invaliditetom, ako se odgovarajući kandidati prijave za slobodna radna mjesta.

Drugo poduzeće priznalo je značaj poštivanja prava osoba s invaliditetom i pridržavanja zakona. Međutim, spomenuli su kako njihovo poduzeće trenutačno nije prilagođeno zapošljavanju osoba s invaliditetom zbog nedostatka potrebne infrastrukture i zbog specifične vrste posla koji obavljaju.

Treće poduzeće nema službenu politiku koja se konkretno bavi pravima osoba s invaliditetom. Međutim, oni izražavaju snažnu predanost podupiranju programa i inicijativa vezanih za uključivanje invalidnosti. Iako nema strukturiranih programa ili posvećenih tijela, u poduzeću postoji visoka razina svijesti o važnosti potpore pravima osoba s invaliditetom. Čini se da je fokus na ad hoc potpori, a ne na formaliziranom pristupu.

Sve u svemu, iako su poduzeća imala različite razine iskustva i formaliziranih pristupa, priznala su značaj poštivanja prava pojedinaca s invaliditetom i izrazila spremnost da ih podupiru i prilagode u različitim stupnjevima.

P: Informacije o dostupnosti za osobe s invaliditetom vezane uz fizičko okruženje i druge usluge:

- ured/zgrada
- dokumentacija
- fleksibilno radno vrijeme
- ostalo (precizirano)

Jedno poduzeće izrazilo je spremnost na istraživanje i provedbu mjera potpore za osobe s invaliditetom na temelju njihovih potreba i sposobnosti poduzeća. To može uključivati pružanje prilagođenih uvjeta rada, osiguranje dostupnosti na radnom mjestu i potporu obrazovanju i razvitku vještina. Iako trenutačno nemaju specifično prilagođenu dokumentaciju ili zaposlenike s invaliditetom, prepoznaju značaj dostupnosti informacija i razmatraju mogućnosti prilagodbe u budućnosti. Promoviraju nediskriminaciju, poštuju relevantne zakone i propise te su otvoreni za prilagođavanje radnih prostora zbog dostupnosti.

Drugo poduzeće priznalo je kako njihov ured, zgrada, dokumentacija i fleksibilno radno vrijeme trenutačno nisu prilagođeni za osobe s invaliditetom, jer nemaju zaposlenike s invaliditetom. Međutim, oni su izrazili otvorenost za zapošljavanje osoba s invaliditetom ako ispunjavaju potrebne kvalifikacije i mogu učinkovito obavljati svoj posao. Spomenuli su kako bi mogućnost preuređenja ureda unutar zgrade ovisila o stupnju invalidnosti i izvodljivosti nužnih prilagodbi.

Treće poduzeće napomenulo je kako nisu svjesni bilo kakvih konkretnih mjera ili dogovora koji postoje kako bi se riješila dostupnost za osobe s invaliditetom vezana za fizičko okruženje ili druge usluge. Oni su izjavili kako njihov temeljni posao, posebice na području kontrole zračnog prometa, ima stroge propise i sigurnosne zahtjeve, čime se osobama s invaliditetom otežava da se probiju zbog specifičnih kriterija i sposobnosti potrebnih za taj

posao. Iako nisu pružili informacije o dostupnosti u uredu/zgradi, dokumentaciji, fleksibilnom radnom vremenu ili drugim uslugama, činilo se da su fokusirani na stroge kvalifikacije i vještine potrebne za njihov temeljni posao.

Poduzeća su pružila različite odgovore glede pristupa i dostupnosti za osobe s invaliditetom. Jedno poduzeće pokazalo je proaktivno i inkluzivno razmišljanje, izražavajući spremnost na istraživanje i provedbu mjera potpore temeljenih na individualnim potrebama i kapacitetima poduzeća. Promicali su nediskriminaciju, priznali važnost dostupnosti informacija i bili otvoreni za prilagodbu radnog mjesta. Drugo poduzeće priznalo je nedostatak trenutnih prilagodbi u svom uredu, zgradi, dokumentaciji i fleksibilnom radnom vremenu, ali je izrazilo otvorenost za zapošljavanje osoba s invaliditetom na temelju kvalifikacija i rada. Mogućnost prilagodbe ovisi o specifičnim okolnostima. Treće poduzeće nije imalo konkretne mjere ili uvjete za dostupnost. Istaknuli su stroge propise i sigurnosne zahtjeve svojeg temeljnog poslovanja, čime se osobama s invaliditetom otežava ispunjavanje kriterija za posao. Nisu pružili detaljne informacije o dostupnosti u svom uredu/zgradi, dokumentaciji, fleksibilnom radnom vremenu ili drugim uslugama. Ukupno gledano, prvo poduzeće pokazalo je proaktivan i inkluzivan pristup, drugo je pokazalo otvorenost za zapošljavanje, a treće se sučeljavalo s izazovima u prilagođavanju svoje industrije osobama s invaliditetom.

P: Pružite informacije o mjerama potpore (usluge ili financije) koje vaše poduzeće poduzima za osobe s invaliditetom.

Jedno poduzeće priznalo je kako trenutačno nema specifičnih mjera potpore za osobe s invaliditetom, ali je izrazilo priznanje značaja pružanja potpore. Oni razmatraju uspostavu programa potpore, kao što su mentorstvo ili suradnja s vanjskim organizacijama koje pružaju usluge i potporu osobama s invaliditetom. Istaknuli su svoj fokus na stvaranje inkluzivnog radnog okruženja i izrazili otvorenost za provedbu programa obuke o invalidnosti za zaposlenike. Također su napomenuli svoju spremnost na suradnju s organizacijama koje rade s osobama s invaliditetom kako bi poduprle njihove inicijative i projekte.

Drugo poduzeće napomenulo je kako nema nikakvih mjera potpore za zaposlenike s invaliditetom, budući da nemaju takve zaposlenike. Međutim, izjavili su kako godišnje donacije daju udruženjima za djecu s posebnim potrebama. Donacije se pružaju bez ikakvih zahtjeva za izlaganje logotipa ili nošenje određenih majica, naglašavajući da je to strogo donacija.

Treće poduzeće je spomenulo kako trenutačno nemaju specifične mjere ili podatke vezane za potporu ljudima s invaliditetom. Međutim, izrazili su otvorenost za uvođenje posvećenog programa i njegovo uključivanje u njihov poslovni sustav. Priznali su potencijalne koristi i s poslovne i s financijske perspektive te naglasili značaj stvaranja stalne funkcije ili tima za razvoj i potporu takvog programa. Poduzeće je izrazilo dobru volju i uvjerenje kako bi provedba takvih mjera bila pozitivan i koristan korak.

Poduzeća su pružala različite razine mjera potpore za osobe s invaliditetom. Jedno je poduzeće izrazilo priznanje važnosti potpore i spomenulo razmatranje uspostavljanja programa i suradnje s vanjskim organizacijama za pružanje usluga i potpore. Naglasili su stvaranje inkluzivnog radnog okruženja i izrazili otvorenost za obuku zaposlenih o svijesti o invaliditetu. Također su izrazili volju za suradnjom s organizacijama fokusiranim na osobe s invaliditetom. Drugo poduzeće spomenulo je davanje godišnjih donacija udruženjima za djecu sa posebnim potrebama, ali nije imalo specifične mjere potpore za zaposlenike s invaliditetom. Treće poduzeće priznalo je nedostatak konkretnih mjera, ali je izrazilo otvorenost za uvođenje posebnog programa. Istaknuli su potencijalne prednosti i potrebu stalne funkcije ili tima za razvoj i potporu takvog programa. Ukupno gledano, poduzeća su pokazala različite razine trenutnih mjera potpore za osobe s invaliditetom, s naglaskom na stvaranje inkluzivnog okruženja i razmatranje budućih inicijativa.

Važan citat trećeg poduzeća:

“Vjerujem da je prva razina uspostava nekih zakonskih propisa kojima se od poduzeća zahtijeva sudjelovanje u takvim inicijativama, uvođenje nečega takvog. Čini mi se da nakon nekog vremena, postaje obavezno, ali u redu. Ako se dogodi, dogodi, ali mislim da bi bilo dobro za institucije, klubove i udruge koje se bave tim programima da jednostavno stupe u kontakt s našim poduzećem na bilo koji način i predlože ih, i ustraju u tome, kako bismo ih

uspostavili kroz zajedničku suradnju i učinili ih trajnim. Dakle, mora postojati neki vanjski poticaj. Tako mi se čini u ovome trenutku.“

P: Što vaše poduzeće radi glede mjera za raznolikost, jednakost i inkluzivnost za osobe s invaliditetom?

Jedno je poduzeće napomenulo kako trenutačno nema konkretnih mjera za raznolikost, jednakost i inkluzivnost za osobe s invaliditetom. Međutim, oni su izrazili priznanje značaja tih tema i otvorenosti za suradnju s organizacijama i inicijativama koje podupiru raznolikost i jednakost za osobe s invaliditetom. Naglasili su potrebu istraživanja mogućnosti za buduća partnerstva i priznali potrebu daljnjeg razvoja politika i praksa na tim područjima.

Drugo poduzeće izjavilo je kako nisu naišli na potrebu uključivanja osoba s invaliditetom te da možda nisu svjesni da li netko od njihovih zaposlenika ima određeni stupanj invalidnosti. Naglasili su da, da su svjesni, ne bi različito tretirali raznolikost ili izdvajali pojedince. Iako teže raznolikosti spolova u svojim zanimanjima u kojima dominiraju muškarci, spomenuli su kako nisu imali iskustva s osobama s invaliditetom.

Treće poduzeće spomenulo je svoju umiješanost u potporu ljudima s invaliditetom kroz specifične programe i donacije. Izjavili su kako su, ako su pojedinci s invaliditetom pristupili poduzeću, dali donacije za njihovu potporu. Osim toga, spomenuli su i davanje sredstava sindikatu za provedbu specifičnih akcija vezanih za uključivanje osoba s invaliditetom. Iako se govornik nije mogao sjetiti daljnjih detalja, njihov odgovor sugerira da poduzeće provodi mjere za promicanje raznolikosti, jednakosti i inkluzivnosti za osobe s invaliditetom, posebice kroz financijsku potporu i suradnju s relevantnim organizacijama ili sindikatima.

Ukratko, tri poduzeća pokazuju različite pristupe i razine angažiranosti kada su u pitanju mjere za raznolikost, jednakost i inkluzivnost za osobe s invaliditetom. Jedno poduzeće priznaje značaj raznolikosti i jednakosti, ali trenutačno nema konkretnih mjera za osobe s invaliditetom. Međutim, njihova otvorenost za suradnju s vanjskim organizacijama i inicijativama pokazuje spremnost na istraživanje i razvoj budućih partnerstava i politike u tom smjeru. Prepoznaju potrebu daljnjeg razvoja na tim područjima i izražavaju predanost

poticanju radnog okruženja koje uključuje sve. Drugo poduzeće navodi kako nije naišlo na potrebu uključivanja osoba s invaliditetom u svoju radnu snagu. Iako se trude za raznolikost spolova u svojoj dominantno muškoj profesiji, imaju ograničeno iskustvo i svijest o osobama s invaliditetom. Međutim, naglašavaju jednak pristup raznolikosti, a ne izdvajanje pojedinaca na temelju njihove invalidnosti, što ukazuje na opću predanost jednakosti i pravednosti. Treće poduzeće zauzima aktivniji pristup potpori ljudima s invaliditetom. Spominju svoje sudjelovanje u specifičnim programima i donacijama pojedincima koji prilaze poduzeću, ističući svoju predanost pružanju financijske pomoći i potpore. Osim toga, dodjeljuju sredstva sindikatu za provedbu akcija vezanih za uključivanje osoba s invaliditetom, pokazujući svoju predanost promicanju raznolikosti i jednakosti unutar svoje organizacije. Ukupno, dok je jedno poduzeće otvoreno za budući razvoj i suradnju, druga dva imaju različite razine iskustva i mjera na raspolaganju za promicanje raznolikosti, jednakosti i inkluzivnosti za osobe s invaliditetom. Važno je da organizacije priznaju značaj stvaranja inkluzivnog okruženja koje zadovoljava potrebe osoba s invaliditetom, osiguravajući jednake mogućnosti i potporu za sve zaposlenike.

P: Koji je glavni razlog zašto vi/vaše poduzeće niste upoznati s parasportom?

Jedno poduzeće izjavilo je kako je nedostatak poznavanja parasporta prije svega uzrokovan nedostatkom prethodnog iskustva ili umiješanosti u te aktivnosti. Njihova stručnost i interesi su usredotočeni na porez, računovodstvo, financije i pravo, a ne na parasport. Međutim, oni su priznali značaj parasporta, izrazili želju proširiti svoje znanje i razumijevanje o njemu i razmotriti načine pružanja potpore i doprinosa njegovom razvoju u budućnosti. Kroz intervju, oni su imali za cilj steći dublje razumijevanje o parasportu i istražiti potencijalne načine za buduće sudjelovanje.

Drugo poduzeće napomenulo je kako ne sudjeluje u potpori parasportaša. Njihovo poznavanje parasporta temeljeno je na medijskom izvještavanju značajnih dostignuća paraolimpijaca. Unutar njihovog poduzeća, ne znaju osobno nikoga uključenog u sport te ne sponzoriraju sport. Prvenstveno su usredotočeni na programe doniranja djeci s posebnim potrebama i nisu dobili specifične upite ili zahtjeve vezane za parasport. Međutim, spomenuli su kako će, ako

dobiju poseban zahtjev koji objašnjava ulaganja u parasportaše, razmotriti to zajedno s postojećim procesom provjere zahtjeva za donaciju.

Ukratko, prvo poduzeće izrazilo je nedostatak prijašnje angažiranosti u parasport, ali je pokazalo svijest o njegovoj važnosti i spremnost proširiti svoje znanje i istražiti potencijalne doprinose. Drugo poduzeće priznalo je svoju ograničenu uključenost u parasport, prvenstveno fokusirajući se na programe za djecu sa posebnim potrebama, ali je izrazilo otvorenost za razmatranje konkretnih zahtjeva vezanih za parasport u budućnosti.

P: Biste li bili spremni saznati više o parasportu?

Oba poduzeća izrazila su spremnost saznati više o parasportu. Prvo je izjavilo kako su otvoreni za dobivanje novih znanja i upoznavanje s različitim područjima, uključujući sport za osobe s invaliditetom. Priznali su izvanredne mogućnosti koje parasport nudi osobama s invaliditetom, kao i njegovu ulogu u promicanju jednakosti i uključivanja u sportski svijet. Izrazili su želju da nauče o vrstama sporta unutar parasporta i istraže načine za potporu i doprinos njegovom razvoju. Smatraju potencijalnu suradnju između njihove organizacije i parasporta vrlo korisnom za osobe s invaliditetom.

Ukratko, oba poduzeća izrazila su pozitivan stav glede učenja više o parasportu, a prvo je naglasilo svoju otvorenost za sticanje znanja, razmatranje mogućnosti suradnje i potporu razvoju parasporta. Drugo poduzeće pružilo je izravnu potvrdu svoje spremnosti za učenje.

P: Što je potrebno da vi ili vaše poduzeće razmislite o ulaganju u parasport?

Jedno poduzeće izjavilo je kako bi, ukoliko bi razmotrili ulaganje u parasport, morali temeljito istražiti mogućnosti, koristi i resurse koje mogu pružiti. To bi uključivalo procjenu njihove financijske sposobnosti, razumijevanje potencijalnih koristi za njihovo poduzeće i određivanje održivih načina za potporu parasportu. Spomenuli su kako bi ulaganja mogla uključivati godišnje ili jednokratno sponzorstvo natjecanja, sportsku pripremu ili potporu određenom sportašu. Izrazili su otvorenost za razgovore i pregovore o mogućnostima

pronalaženja najboljeg pristupa za sve uključene strane. Također su naglasili svoju svijest o važnosti uključivanja i potpore za osobe s invaliditetom i svoju spremnost da u skladu s tim poboljšaju politike i prakse svojeg poduzeća.

Drugo poduzeće napomenulo je da, ukoliko bi razmotrili ulaganje u parasport, zahtijevali bi uvodni e-mail, prezentacijski sastanak i pozivnicu kako bi bili svjesni da parasport uopće postoji.

Ukratko, prvo poduzeće izrazilo je potrebu za sveobuhvatnim istraživanjem mogućnosti i resursa, financijskom procjenom i razgovorima o razmatranju ulaganja u parasport. Oni su naglasili svoju predanost unaprjeđenju politike i prakse svoga poduzeća te svijest o važnosti uključivanja i potpore. Drugo poduzeće naglasilo je potrebu početne komunikacije i podizanja svijesti kako bi se razmotrilo ulaganje u parasport.

Parasport (poznavanje kroz aktivnosti poduzeća)

P: Koja je vaša razina znanja o parasportu?

“Poduzeće čine ljudi, a imate tu raznolikost, širok spektar pojedinaca. Dakle, ako imate ljude koji su bliži sportu, možda su upoznati s određenim programima u parasportu. Neki pojedinci mogu imati djecu ili nekoga bliskog njima uključenog u parasport, pa se bave određenim sportskim aktivnostima. Stvarno se svodi na razinu pojedinca.”

Ukratko, razina znanja o parasportu unutar poduzeća razlikuje se među pojedincima. Neki zaposlenici mogu imati bližu vezu sa sportom ili imaju osobne veze s parasportom preko obitelji ili prijatelja, što ih čini upoznatijim i uključenijim u specifične programe i aktivnosti. Međutim, možda postoje i pojedinci koji nemaju veze ili poznavanje parasporta. Razina znanja i angažiranosti ovisi o interesima i iskustvima svake osobe unutar poduzeća.

P: Kako vaše poduzeće sudjeluje u podršci parasporta?

“Taj poticaj se može postići ovako. Vjerujem da je prva razina uspostava nekih zakonskih propisa kojima se od poduzeća zahtijeva sudjelovanje u takvim inicijativama, uvođenje nečega takvog. Čini mi se da nakon nekog vremena, postaje obavezno, ali u redu. Ako se dogodi, dogodi, ali mislim da bi bilo dobro za institucije, klubove i udruge koje se bave tim programima da jednostavno stupe u kontakt s našim poduzećem na bilo koji način i predlože ih, i ustraju u tome, kako bismo ih uspostavili kroz zajedničku suradnju i učinili ih trajnim. Dakle, mora postojati neki vanjski poticaj.”

Ukratko, poduzeće sudjeluje u podupiranju parasporta kroz donacije i ulaganja u sportske događaje. Dok govornik nema točne informacije o opsegu uključenosti poduzeća, oni izražavaju spremnost donirati i poduprijeti inicijative kada su predstavljene i objašnjene. Govornik predlaže kako bi zakonodavni propisi mogli biti uvedeni kako bi se od poduzeća zahtijevalo sudjelovanje u takvim inicijativama, što bi predstavljalo poticaj za veće sudjelovanje. Oni ohrabruju institucije, klubove i udruge uključene u parasport da kontaktiraju poduzeće i predlože suradnju za uspostavu stalnog sustava potpore. Govornik naglašava potrebu vanjskih poticaja kako bi se poduprlo angažiranje poduzeća u podupiranju inicijativa parasporta.

P: Koji je bio razlog za početno ulaganje u parasport?

“Jedan od kriterija je objašnjenje cilja tog programa ili događaja. Vjerujem da su kriteriji vrlo slični i bilo bi dobro da se parasportski programi povežu sa zrakoplovstvom, sa zrakoplovnom industrijom, koja sigurno ima neki potencijal. Bilo da se radi o uključivanju parasportaša u jedrenje ili sportsku avijaciju ili nešto slično.”

Ukratko, početna ulaganja u parasport bila su potaknuta predanošću poduzeća da parasportaše tretira na jednakoj osnovi kao redovne sportaše. Poduzeće ima opći proces financiranja programa i događaja, a jedan od kriterija je objašnjenje cilja programa ili događaja. Govornik predlaže da bi bilo korisno povezati parasportske programe sa zrakoplovnom industrijom, kao

što je uključivanje parasportaša u jedrenje ili sportsko zrakoplovstvo, budući da sadrži potencijal za suradnju i daljnje investicijske mogućnosti.

P: Koliko je važno za vaše poduzeće da ulaže u parasport? (skala 1-10) Koji su razlozi za odabranu vrijednost?

“To ima veliki značaj za naše poduzeće jer nam omogućuje da se povežemo ne samo s parasportašima kao jednim segmentom sportskog svijeta, već i s lokalnom zajednicom, posebice s mjestom gdje se nalazi poduzeće. Dakle, svakako postoje značajne potrebe u tom pogledu. Po mom mišljenju, vrlo je važno uspostaviti takvu podršku. Dao bih ocjenu devet ili deset.”

Ukratko, poduzeće smatra da je ulaganje u parasport od velike važnosti, ocjenjujući ga na razini od devet ili deset. Govornik smatra da je podrška tim inicijativama ključna zbog ograničenog financiranja određenih programa. Naglašavaju potrebu bliske suradnje, koordinacije i svjesnosti o ciljevima i svrhama programa. Ulaganje u parasport omogućava poduzeću ne samo da se poveže s parasportašima već i s lokalnom zajednicom, posebice u mjestu boravka poduzeća. Govornik ističe značajne potrebe u tom području i visoku važnost uspostavljanja potpore inicijativama parasporta.

P: Koliko je vjerojatno da će vaše poduzeće nastaviti ulagati u parasport? Zašto?

“Kada se uspostavi početni kontakt te uspostavi veza to postaje automatski, ali ne samo automatski. Ako postoji suradnja u oba smjera tijekom cijele godine, ne mora se ograničiti na jedan događaj. Ako ta veza postane jaka kroz stalnu suradnju, postoji velika vjerojatnost da se može trajno financirati, 100%.”

Ukratko, poduzeće izražava visoku vjerojatnost daljnjeg ulaganja u parasport. Nakon što se uspostavi početni kontakt i veza, govornik predlaže da podrška poduzeća parasportu može postati automatska, ali ne ograničena na jedan događaj. Naglašavaju značaj kontinuirane

suradnje tijekom cijele godine, koja može ojačati vezu između poduzeća i inicijative parasporta.

Govornik ukazuje na visoku vjerojatnost stalnog financiranja takvih inicijativa, izražavajući snažnu predanost postojećoj potpori.

P: Koliko dobro su vaši zaposlenici informirani o ulaganju u parasport?

“U poduzeću ne postoji specifičan informacijski podsustav koji se bavi ovim određenim segmentom, tako da se zaposlenici oslanjaju na informacije iz svog neposrednog okruženja. Ovo je vjerojatno nešto što se može i treba promijeniti.”

Ukratko, razina informiranosti zaposlenika o ulaganjima poduzeća u parasport se razlikuje. Oni koji su informirani o sportskim aktivnostima obično dobivaju informacije iz vanjskih izvora, kao što su mediji i internet. Neki zaposlenici mogu imati osobnu umiješanost kroz sudjelovanje svoje djece u parasportskim aktivnostima, što dovodi do dubljeg razumijevanja i angažmana. Međutim, unutar poduzeća ne postoji specifičan podsustav informacija posvećen komunikaciji i obavještavanju zaposlenika o ulaganju u parasport. Kao rezultat toga, zaposlenici se oslanjaju na informacije iz svog neposrednog okruženja. Govornik priznaje potrebu promjena u tom pogledu, ukazujući na značaj uspostavljanja složenijeg i sveobuhvatnijeg informacijskog sustava kako bi zaposlenici bili dobro informirani.

P: Jeste li primijetili kakve promjene u vašem poduzeću u vezi ulaganja u parasport?

“Bilo bi dobro da suradnja sportaša i mojeg poduzeća ojača. Prvi korak bi trebao biti uspostavljanje kontakata s mojim poduzećem, objašnjenje kako taj svijet funkcionira i prikazivanje potencijala za suradnju. Postoje obostrane koristi u oba smjera. Ono što osjećam da je ključno je poduzeti taj prvi korak prema poduzeću.”

Ukratko, govornik osobno nije primijetio nikakve specifične promjene unutar poduzeća u vezi s ulaganjima u parasport jer oni nisu izravno uključeni u to područje. Međutim, spominje se

odsustvo stalnih informacija o takvim aktivnostima unutar poduzeća. U razgovorima s kolegama, posebice onima u financijskim i pravnim sektorima, koncept parasporta je poznat i gledan pozitivno. Govornik smatra kako bi jačanje suradnje između sportaša i poduzeća bilo korisno te naglašava značaj poduzimanja prvog koraka u uspostavi kontakta i istraživanju potencijala za suradnju.

Sažetak (Radionica statike d.o.o.):

Poduzeće trenutno nema specifične politike ili mjere za poštivanje prava osoba s invaliditetom, jer, kao što je prvi ispitanik spomenuo, nemaju poslodavce s takvim potrebama. Fizičko okruženje, uključujući ured i zgradu, nije prilagođeno za dostupnost. Dokumentacija i fleksibilno radno vrijeme također ne poslužuju osobe s invaliditetom. Poduzeće je izjavilo da će, ako osoba s invaliditetom ispuni potrebne kvalifikacije i može obavljati posao, razmotriti zaposlenje ovisno o stupnju invalidnosti i mogućnosti izmjene ureda.

Što se tiče potpore osobama s invaliditetom, poduzeće nema nikakve mjere zbog nedostatka zaposlenika s invaliditetom. Međutim, oni daju godišnje financijske donacije udruženjima za djecu s posebnim potrebama.

U smislu raznolikosti, jednakosti i inkluzivnosti, poduzeće nije naišlo na potrebu uključivanja osoba s invaliditetom. Fokusiraju se na postizanje raznolikosti spolova, ali nemaju iskustva s osobama s invaliditetom.

Poduzeće ima ograničeno znanje i umiješanost u parasport. Oni ne sudjeluju u podršci parasportašima niti ne sponzoriraju sportske radionice. Glavni razlog nedostatka uključenosti je izostanak mogućnosti ili pozivnica i usredotočenost na programe doniranja djeci s posebnim potrebama. Poduzeće je izrazilo spremnost da nauči više o parasportu i razmotrilo bi ulaganje ukoliko bi bili upoznati s mogućnostima putem uvodnog e-maila, prezentacijskog sastanka ili pozivnice.

Zaključno, poduzeće trenutčno nema politiku ili specifične mjere za osobe s invaliditetom. Njihova uključenost u parasport i sportske aktivnosti je ograničena te se prije svega usredotočuju na financijske donacije udruženjima za djecu s posebnim potrebama. Međutim, izrazili su otvorenost za učenje o parasportu i potencijalno ulaganje u njega ako se pruži prilika.

Sažetak (RRiF):

Sveučilište trenutčno nema prethodno iskustvo zapošljavanja osoba s invaliditetom, ali ističe svoju predanost jednakosti i pravednosti. Njihova politika snažno promovira nediskriminaciju na temelju invalidnosti te poštuje relevantne zakone i propise. Otvoreni su prilagođavanju radnih prostora za dostupnost ukoliko osobe s invaliditetom ispunjavaju zahtjeve za posao.

Što se tiče dostupnosti u fizičkom okruženju i drugim uslugama, sveučilište nema specifične mjere potpore prilagođene osobama s invaliditetom. Međutim, oni izražavaju spremnost na istraživanje i provedbu takvih mjera na temelju potreba i sposobnosti poduzeća. Naglašavaju značaj pružanja prilagođenih uvjeta rada, dostupnosti na radnom mjestu i potpore obrazovanju i razvoju vještina. Iako im trenutčno nedostaje specifično prilagođena dokumentacija, priznaju značaj dostupnosti informacija i razmatraju opcije za prilagodbu ako će imati zaposlenike s invaliditetom u budućnosti.

Sveučilište trenutčno nema specifične mjere potpore ili mjere za raznolikost, jednakost i inkluzivnost za osobe s invaliditetom jer nemaju zaposlenike s takvim potrebama. Međutim, oni prepoznaju važnost tih tema i izražavaju otvorenost suradnji s organizacijama i inicijativama koje podupiru raznolikost i jednakost za osobe s invaliditetom. Također, razmatraju mogućnost uspostavljanja programa potpore i sudjelovanja u programima obuke o invaliditetu.

Glavni razlog zašto sveučilište nije upoznato s parasportom je nedostatak prethodnog iskustva ili sudjelovanja u tim aktivnostima. Njihova stručnost i interesi prvenstveno su u porezu, računovodstvu, financijama i zakonu. Međutim, oni izražavaju želju proširiti svoje znanje i razumijevanje o parasportu i istražiti načine pružanja potpore i doprinosa njegovom razvoju u

budućnosti. Sveučilište potvrđuje svoju spremnost da sazna više o parasportu i ističe potencijalne prednosti suradnje između njihove organizacije i parasporta. Izražavaju želju za prikupljanjem informacija, sudjelovanjem u razgovorima i razmatranjem mogućnosti suradnje i potpore.

Što se tiče ulaganja u parasport, sveučilište bi moralo temeljito istražiti mogućnosti, koristi i resurse koje mogu pružiti. To bi uključivalo razumijevanje njihove financijske sposobnosti, potencijalne koristi za njihovu organizaciju i održive načine za potporu parasportu. Otvoreni su za raspravu i pregovore o mogućnostima poput godišnjeg ili jednokratnog sponzorstva natjecanja, sportske pripreme ili potpore određenim sportašima. Oni priznaju značaj uključivanja i potpore za osobe s invaliditetom i spremni su poboljšati politiku i prakse svoje organizacije u tom pogledu.

Sažetak (Croatia Control Ltd.):

Poduzeće je napomenulo kako trenutačno nema konkretne mjere pristupa, ali je izrazilo spremnost da ih uspostavi suradnjom s relevantnim organizacijama ili provedbom zakonskih propisa. Također su naglasili stroge kriterije odabira za njihov temeljni posao, što je izazov za osobe s invaliditetom da popune određene uloge.

Što se tiče potpore osobama s invaliditetom, poduzeće je spomenulo da je davalo donacije programima na zahtjev i podupiralo inicijative koje su organizirali zaposlenici poduzeća ili sindikat. Znanje i angažman poduzeća razlikovali su se među zaposlenicima, ovisno o njihovim osobnim interesima i iskustvima. Poduzeće je pružilo financijsku potporu parasportskim događajima i programima, a izrazili su čvrsto uvjerenje u važnost takvih ulaganja, kako za povezivanje s parasportašima, tako i za doprinos lokalnoj zajednici.

Što se tiče značaja ulaganja u parasport, poduzeće ga je ocijenilo vrlo značajnim (9-10/10), ističući potrebu kontinuirane potpore i suradnje. Izrazili su visoku vjerojatnost da će poduzeće nastaviti ulagati u parasport u budućnosti. Međutim, spomenuli su kako znanje zaposlenika o parasportu i ulaganju poduzeća dolazi prije svega iz vanjskih izvora te postoji prostor za poboljšanje unutarnje komunikacije i svijesti.

Zaključno, poduzeće je istaknulo značaj jačanja suradnje između parasportaša i poduzeća. Naglasili su potrebu za početnim kontaktom, objašnjenjem kako funkcionira svijet parasporta i uspostavom mogućnosti za suradnju. Izrazili su želju da poduzeće napravi prvi korak u izgradnji ove veze.

2.3.2. Sportske organizacije

P: Koja je vaša razina znanja o DOP-u?

Jedna sportska organizacija spomenula je da je stekla znanje o DOP-u kroz akademske studije, literaturu, seminare i slične izvore. Međutim, oni priznaju da imaju ograničeno praktično iskustvo s DOP-om u svom određenom sportu. Druga organizacija izrazila je napore da ostane informirana o DOP-u prikupljanjem informacija od drugih federacija. Posebno su zainteresirani za učenje iz tuđih aktivnosti, strategija upravljanja i izazova. Obrazovanje osoblja njima je prioritet, jer se bore pronaći odgovarajuće pojedince za obavljanje zadataka unatoč lakom pronalazanju računovođa ili planera. Također su spomenuli potrebu podređivanja sportskim propisima. Treća organizacija izjavila je kako od sudjelovanja u istraživanju nisu naišli na nikakve promjene u pogledu poznavanja DOP-a. Rekli su da još nisu upoznati s tim pojmom. Ukratko, prva organizacija ima teoretsko znanje, ali im nedostaje praktično iskustvo s DOP-om, dok druga organizacija aktivno traži informacije od drugih federacija kako bi poboljšala razumijevanje i obrazovanje osoblja. Treća organizacija i dalje nije upoznata s konceptom DOP-a.

P: Jeste li ikada kontaktirali bilo koje poduzeće vezano za DOP?

Jedna sportska organizacija izjavila je kako je kontaktirala mnoga poduzeća vezano uz DOP, ali je njihov pristup uvijek bio kroz specifične zahtjeve za konkretne potrebe. Izbjegavaju nejasne zahtjeve i umjesto toga prilaze određenim, iako naizgled malim, zahtjevima koji imaju značaj za njihovu organizaciju. Međutim, priznaju kako nisu dobili pozitivan odgovor od većeg postotka poduzeća. Druge dvije sportske organizacije spomenule su kako i dalje nisu upoznate s pojmom DOP-a i nisu kontaktirale nijedno poduzeće u vezi s tim pojmom. Ukazali su kako se ništa nije promijenilo od sudjelovanja u prethodnom istraživanju.

Ukratko, jedna organizacija je kontaktirala poduzeća s posebnim zahtjevima vezanim za DOP, ali nije dobila visoku stopu pozitivnih odgovora. Druge dvije organizacije i dalje nisu upoznate s DOP-om i nisu kontaktirale nijedno poduzeće u vezi s tim.

P: Jeste li ikada tražili sponzorstvo?

Jedna sportska organizacija tražila je sponzorstvo, ali se suočila s izazovima u pronalaženju značajnog partnerstva. Povremeno su dobivali ponude za male sponzorske ugovore, obično za prikazivanje brendova tijekom događaja, ali za ozbiljniju suradnju, pronašli su ograničenu otvorenost. To pripisuju maloj veličini tržišta, posebice za parasport, te potrebi za vezama i uzajamnim interesima kako bi se olakšalo značajno partnerstvo.

Druga organizacija spominje teškoće u traženju sponzora zbog ograničenih resursa i osoblja. Oni se oslanjaju na informacije koje daje Hrvatski paraolimpijski odbor i sučeljavaju se s izazovima u provedbi neovisnog istraživanja.

P: Koji je bio razlog za početni zahtjev za sponzorstvo?

Prvobitni zahtjev sportske organizacije za sponzorstvo bio je vezan za potrebu financijske potpore kako bi se osigurao nastavak njihovog rada. Djeluju u okruženju u kojem su prisutna djeca i sudionici s ozbiljnim potrebama, a ti pojedinci imaju ograničena financijska sredstva zbog svojih stanja. Organizacija pruža besplatne terapije za ove sudionike, ali se oslanja na sponzorstvo za pokrivanje troškova povezanih s terapijama i putovanjima. Posebno spominju primanje pomoći od lokalnih poduzeća kao što su Kraš, HEP i Podravka. Sponzorstvo postaje njihov pojas za spašavanje, omogućavajući pružanje ključne potpore svojim sudionicima koji si sami ne mogu priuštiti dodatne troškove.

"Sponzorstvo je naše jedino sredstvo za preživljavanje, što nam omogućava da nastavimo naš rad. Radimo u okruženju u kojem su prisutna i djeca i naši sudionici, koji su u velikoj potrebi. Ovi pojedinci su oslabili financijski sustav zbog svojih uvjeta i ne mogu si priuštiti dodatne troškove za terapije ili putovanja. Stoga, naš jedini način djelovanja je da osiguramo besplatnu terapiju našim sudionicima, oslanjajući se na pomoć koju dobivamo od lokalnih poduzeća koja nude podršku. Na primjer Kraš, HEP i Podravka."

P: Koliko je važno sponzorstvo za vaše sportske organizacije?

Sponzorstvo ima značajan utjecaj za sportske organizacije jer im omogućuje uspostavu novih kontakata i dobivanje vrijednog iskustva. Sponzorstvo smatraju uzajamno djelotvornim odnosom koji koristi i organizaciji i sponzorima. Pruža im priliku da prošire svoju mrežu, steknu nove resurse i poboljšaju svoje operacije. Jedna organizacija priznaje vrijednost sponzorstva u olakšavanju rasta i razvoja, poticanju pozitivnih odnosa i ostvarivanju svojih ciljeva.

"Pa, svakako je važno da steknemo nove kontakte i iskustva kroz sponzorstvo. Vrijedno je i za nas i za sponzore. To stvara obostrano korisnu vezu, barem tako ja to vidim."

**P: Koliko je vjerojatno da će vaša sportska organizacija dalje tražiti sponzorstvo?
Zašto?**

Jedna sportska organizacija izrazila je visoku vjerojatnost traženja daljnjeg sponzorstva zbog ograničenog financiranja iz javnih sportskih programa, što često nije dovoljno da se osigura visokokvalitetna organizacija događaja. Oni naglašavaju potrebu dodatne financijske potpore za unaprjeđenje različitih aspekata njihove organizacije, kao što su ljudski resursi i oprema. Iako priznaju izazove u osiguranju konkretnih sponzorskih sporazuma, vjeruju kako sponzorstvo može osigurati vrijedne nove kontakte i iskustva, stvarajući obostrano korisne odnose i za organizaciju i za sponzore.

Druga organizacija ističe kako je sponzorstvo ključno za njihov opstanak i omogućava im nastavak rada na potpori pojedincima s oslabljenim imunološkim sustavom, koji si ne mogu

priuštiti dodatne troškove za terapije ili putovanja. Oslanjaju se na pomoć koju dobivaju od lokalnih poduzeća za besplatne terapije. Spominju specifična poduzeća koja su ponudila potporu te naglašavaju značaj sponzorstva u pokrivanju osnovnih operativnih potreba kao što su hrana, čišćenje i organiziranje prostora za sudionike. Također, spominju mogućnost korištenja određenih sredstava za opremu kroz programe poput Barbarinog programa unutar njihove asocijacije.

Ukratko, jedna organizacija smatra traženje daljnih sponzorstava ključnim za poboljšanje organiziranja događaja, dok druga organizacija u velikoj mjeri ovisi o sponzorstvu za svoj opstanak i pružanju potrebne potpore pojedincima u nevolji. Obje organizacije priznaju vrijednost sponzorstva u ispunjavanju svojih operativnih i razvojnih potreba.

P: Koji je razlog zašto niste tražili sponzorstvo?

Sportska organizacija pokušala je tražiti sredstva iz EU fondova za proširenje i unaprjeđenje rada sa županijama i stolnoteniskim klubovima diljem Hrvatske. Njihov cilj bio je pružiti klubovima bolje uvjete, uključujući kupovinu stolova, reketa i opreme, kao i osigurati plaćanje trenera. Cilj ove potpore bio je rješavanje teške financijske situacije s kojom se sučeljavaju parastolnoteniski klubovi, koji dobivaju minimalna sredstva i bore se za sudjelovanje na nacionalnim prvenstvima. Organizacija je priznala kako bi unaprjeđenje radnih uvjeta i pružanje osnovnih resursa bilo od velike koristi klubovima i pridonijelo ukupnom poboljšanju njihovog rada.

“Dakle, željeli smo proširiti i poboljšati naš rad sa županijama, pružajući njima i stolnoteniskim klubovima diljem Hrvatske bolje uvjete za njihov rad. Planirali smo nabaviti stolove, reketi i opremu kako bi klubovi uključili veći broj djece u svoje aktivnosti. Dio plana bila je i isplata za trenere. To su bili osnove, da se tako izrazim, za funkcioniranje parastolnoteniskih klubova, koji se inače bore s vrlo zahtjevnim financiranjem. Sredstva koja klubovi dobivaju minimalna su, pa čak i nedovoljna za sudjelovanje na nacionalnom prvenstvu. Ovim projektom cilj nam je poboljšanje radnih uvjeta klubova i pružanje sredstava za trenere i opremu. Po mom mišljenju, to je temeljna podrška koju klubovi trebaju da poboljšaju svoj rad.”

P: Jeste li ikada sudjelovali na seminaru o temi potrage za sponzorstvom?

Sportska organizacija nije aktivno sudjelovala na seminarima usmjerenim na traženje sponzora. Usredotočili su se, prije svega, na dobivanje sredstava iz EU fondova umjesto aktivnog traženja sponzorstva. Vjeruju kako postoji veća korist u osiguranju sredstava iz EU izvora, budući da se ta sredstva mogu izdvojiti za razvojne svrhe diljem Hrvatske. Europska sredstva smatraju povoljnijim jer pružaju široku potporu i imaju značajniji utjecaj na ukupne operacije i inicijative, u usporedbi s fondovima sponzorstva koji mogu imati uskovidnije svrhe kao što su turniri ili kupovina opreme. Kao rezultat toga, oni namjeravaju dati prioritet osiguranju EU sredstava umjesto aktivnom traženju sponzora i nadzirat će kako se situacija razvija u tom pogledu. Kažu: *“Nismo aktivno tražili nikakvo sponzorstvo, osim financiranja iz EU fondova. Dakle, ja ne mislim da ćemo aktivno tražiti sponzorstvo. Vidjet ćemo kako će se stvari odvijati u tom pogledu.”*

Oni će se usredotočiti na dobivanje EU sredstava, a ne tražiti donacije: *“Mislim da postoji mnogo veća korist od sredstava iz EU izvora nego da dobijemo sponzorska sredstva, posebice ako ta sredstva imaju specifične svrhe. Više ćemo imati koristi od europskih sredstava, jer će ta sredstva biti potrošena na razvoj. I dok sponzorski novac uglavnom ide na mogući turnir ili na kupovinu opreme, on bi se trošio uskovidnije, dok bi novac iz EU fondova bio rasut po cijelom teritoriju Republike Hrvatske.”*

P: Ako ne, zašto ne, ako će biti prilika za sudjelovanje, hoćete li biti voljni sudjelovati, itd.?

Sportska organizacija otvorena je za sudjelovanje na seminarima ili bilo kakvim mogućnostima vezanim za suradnju i napredak. Izražavaju spremnost sudjelovati ako im se pruži prilika, ukazujući na svoju otvorenost za istraživanje novih puteva razvoja i rasta: *“Naravno. Zašto da ne? Kao što sam ranije spomenuo, otvoreni smo za svaku suradnju i svaku priliku koja nam može pomoći u napretku.”*

P: Što biste rekli zašto mislite da nedostaje interesa za parasport?

Ograničeno zanimanje za parasport pripisuje se nedostatku medijske pokrivenosti. Intervjuirani smatra kako se mediji prvenstveno fokusiraju na nekoliko značajnih događaja, kao što su Međunarodna prvenstva, Europska prvenstva, Svjetska prvenstva i Paraolimpijske igre. Osim ovih glavnih natjecanja, međunarodne turnire pokrivaju samo minimalno, što rezultira ograničenom izloženošću parasportaša. Intervjuirani ukazuje kako se medijska pozornost uglavnom pojačava kada se sportaši iz njihove organizacije ili države natječu za medalje.

“Moje mišljenje je da je to zato što mediji ne pokrivaju dovoljno, a vi imate puno, puno sportova. To je slučaj, primjerice, kod nekoliko sportova na visokoj razini, Međunarodnog prvenstva, Europskog prvenstva, Svjetskog prvenstva i Paraolimpijskih igara. Kada pogledate prijenos tih sportova kroz medije, vidjet ćete da ih postoji malo s Međunarodnih prvenstava, na primjer, skoro nijedno s Europskog prvenstva, gdje se u medijima pojavljuju crtice ili kratke informacije na video stranicama, Svjetskog prvenstva, gdje se može prikazati isječak te Paraolimpijskih igara, koje se prate što je više moguće, ali to je osigurano samo ako se jedan od naših natjecatelja pojavi u borbi za medalju.“

Hrvatski atletski savez osoba s invaliditetom (sažetak)

Tijekom intervjua, sportska organizacija razmatra svoje poznavanje društveno odgovornog poslovanja (DOP) i svoje ograničeno praktično iskustvo s njim u sportu. Spominju prikupljanje znanja o DOP-u kroz studije na sveučilištu i različite izvore. Objašnjavaju kako su kontaktirali poduzeća za određene zahtjeve, ali nisu dobili pozitivne odgovore od velikog postotka. Izražavaju postojanje izazova u traženju sponzora zbog male veličine tržišta i ograničenog interesa za parasport. Struktura organizacije i njezina povezanost s Nacionalnim paraolimpijskim odborom (NPO) ograničavaju njezinu sposobnost stvaranja partnerstva i korištenja određenih pojmova i brendiranja. Unatoč tim ograničenjima, naglašavaju značaj potrage za sponzorstvom i priznaju potrebu za realnim očekivanjima. Mala sponzorstva, prije svega, obuhvaćaju organizaciju natjecanja, uključujući i kompenzaciju uključenih pojedinaca, dok oprema i odjeća nisu značajan zahtjev.

Hrvatski konjički savez osoba s invaliditetom (sažetak)

U intervjuu se raspravlja o njihovom poznavanju društveno odgovornog poslovanja (DOP) i nastojanjima sportske organizacije da ostane informirana o tome. Spominju prikupljanje informacija iz drugih saveza i izražavanje interesa za postizanje određenih rezultata i obrazovanje svog osoblja. Otkrivaju da nisu kontaktirali nijedno poduzeće u vezi s DOP-om ili tražili sponzorstvo zbog ograničenih resursa i osoblja. Naglašavaju teškoće pronalaženja predanog osoblja i provedbe neovisnih istraživanja. Međutim, izražavaju spremnost sudjelovanja na seminarima o traženju sponzora, ukoliko im se pruži prilika. Sponzorstvo je istaknuto kao njihovo jedino sredstvo za preživljavanje, što im omogućava pružanje besplatne terapije svojim sudionicima. Spominju oslanjanje na potporu lokalnih poduzeća i korištenje sponzorskih sredstava za održavanje objekata i kupovinu opreme. Naglašavaju pozitivan utjecaj svojih programa terapije, ukazujući na značajno poboljšanje stanja sudionika i socijalne koristi koje imaju uključene obitelji. Izražavaju predanost nastaviti rad u okviru svojih mogućnosti.

Hrvatski parastolnoteniski savez (sažetak)

U intervjuu se raspravlja o sponzorstvu i društveno odgovornom poslovanju (DOP) u kontekstu sportske organizacije. Intervjuirani spominje kako nisu upoznati s konceptima DOP-a i nisu kontaktirali nijedno DOP poduzeće. Oni se oslanjaju na Hrvatski paraolimpijski odbor za financiranje i nisu se aktivno bavili sponzorstvom. Ranije su pokušali osigurati europsko financiranje projekta za unaprjeđenje uvjeta u stolnoteniskim klubovima, ali to se nije ostvarilo. Intervjuirani izražava zanimanje za buduće europske projekte i vjeruje kako EU sredstva imaju veće koristi za razvitak u usporedbi s fondovima sponzora. Spominju fokus na osobne sponzorstvo za pojedinačne igrače umjesto traženja sponzorstva za cijelu organizaciju. Nedostatak medijske pokrivenosti označen je kao razlog ograničenog interesa za parasport.

3. ZAKLJUČAK

Provedeno stolno istraživanje pokazalo je da, što se tiče financiranja, sport osoba s invaliditetom uglavnom financira državna uprava. Ako usporedimo financiranje redovitih sportova s financiranjem sporta za osobe s invaliditetom, vidimo da od ukupnog proračuna za sport, samo 6% ide na financiranje sporta za osobe s invaliditetom. Stoga, upravo zbog ovog relativno potresnog statističkog otkrića, bilo bi od velike važnosti ojačati DOP i parasport.

Istraživanja provedena upitnicima pokazuju kako se sportske organizacije uglavnom oslanjaju na financiranje od vlade i gotovo nikad ne traže financiranje od sponzora, iako su zainteresirane za obrazovanje o traženju sponzorstva i suradnju s poduzećima.

Provedeno istraživanje pokazalo je da parasport ne zna dovoljno o DOP konceptu kako bi ga iskoristio u svoju korist. Sportske organizacije imaju vrlo malo ili nimalo znanja o DOP konceptu i njegovim mogućnostima. Drugo, poduzeća nemaju prethodno iskustvo zapošljavanja osoba s invaliditetom i zato nemaju specifične politike ili mjere za poštivanje prava osoba s invaliditetom

Iako su poduzeća i sportske organizacije izrazile želju za zajedničkom suradnjom, problem nastaje u uspostavi te suradnje.

4. PREPORUKE

Nakon provedbe i analize svih elemenata istraživanja izložene su sljedeće preporuke:

- uvesti porezne olakšice za sponzorstva,
- povećati zastupljenost parasporta u medijima,
- ojačati klubove i saveze oko stvaranja programa za poduzeća,
- kreirati kampanje o parasportu prema poduzećima,
- stvoriti odgovarajuću animaciju za poduzeća,
- uvesti u nacionalne propise da se 10% ukupnih donacija od poduzeća za sportove preraspodjeli u parasportove.

LITERATURA

- Hrvatski paraolimpijski odbor (2022): Strategija razvoja parasporta u Republici Hrvatskoj 2022. - 2030., URL: https://hpo.hr/fdsak3jnFsk1Kfa/dokumenti/STRATEGIJA-HPO-FINAL-2_2022.pdf
- Hrvatski paraolimpijski odbor, URL: <https://hpo.hr/>
- Odluka o donošenju Nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Akcijskog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2024. godine (Narodne novine, Službeni, broj 143/2021), URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_12_143_2440.html
- Zakon o potvrđivanju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom (Narodne novine, Međunarodni ugovori, broj 6/07 i 5/08), URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2007_06_6_80.html
- Zakon o sportu (Narodne novine, Službeni, broj 141/2022), URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_12_141_2135.html